

KUUROJEN
LIITTO

VUOSI- KERTOMUS 2018

KUUROJEN
LIITTO

VUOSIKERTOMUS 2018

Sisällysluettelo

Kuurojen Liitto	4	
Toiminnanjohtajan katsaus	5	
VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ		
Oikeuksienvallonta.....	6	
Työllisyys, Yritystäl-hanke	9	
Viittomakielityö.....	10	
Kehitysyhteistyö	11	
Kirjastot	12	
VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI		
Viestintä.....	13	
Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta	17	
Nuorisotyö.....	17	
Kulttuurituotanto	18	
Sopeutumisvalmennustoiminta	20	
ALUETYÖ		
Palveluohjaus.....	21	
ICT-ohjaus.....	22	
Järjestöohjaus	22	
HALLINTO		
Henkilöstöhallinto.....	24	
Talous.....	26	
Varainhankinta	26	
Tukipalvelut	27	
JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO ...		29
EDUSTUKSET JA TOIMIKUNNAT		31
KUUROJEN KANSANOPISTO		32
KONSERNIYHTIÖT		33
JÄSENYHDISTYKSET		34

TOIMITUS
Tiina Vihra ja Annika Posti

TAITTO
Marker Creative Oy

PAINO
Next Print Oy

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi

KUUROJEN LIITTO RY

Perustettu 1905

Jäsenyhdistyksiä 39

Jäseniä yhdistyksissä 3734

Julkaisu

Kuurojen lehti – Dövas tidskrift

Toimipaikat

- Keskustoimisto, Valkea talo, Haaga, Helsinki
- Aluetoimistot: Jyväskylä, Helsinki, Kouvola, Kuopio, Mikkeli, Oulu, Pori, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa

Arvomme

- Ihmisarvon kunnioittaminen
- Sosiaalinen oikeudenmukaisuus
- Asiakaslähtöisyys
- Luotettavuus
- Yhteisöllisyys
- Dynaamisuus

Missiomme

Kuurojen Liiton tehtävä on taata kuurojen ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutuminen.

Visiomme

Viittomakieli elää vahvana moniarvoisessa, monikielissä ja monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Kuurojen Liitto on alansa johtava etu- ja palvelujärjestö sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Kuurojen Liiton vuosia 2016–2020 koskevat yhteiset strategiset tavoitteet

- 1) JÄSENYHDISTYKSET OVAT UUDISTUNEITA, ELINVOIMAISIA JA VERKOTTUNEITA
Liitto ja jäsenyhdistykset ovat aktiivisia ja avoimia kansalais- ja vertaistoiminnan foorumeita. Toiminta sisältää uudenlaisia osallisuutta tukevia ja tekniikkaa hyödyntäviä toimintamuotoja.
- 2) LIITTO ON VAHVA VAIKUTTAJA
Viranomaiset, päättäjät ja eri alojen ammattilaiset huomioivat kuurojen tarpeet.
- 3) VIITTOMAKIELELLÄ TUOTETTUA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUITA ON SAATAVISSA
Käytössä on ohjeistukset ja mittarit, joiden avulla voidaan arvioida, milloin tarvitaan suoraan viittomakielellä tuotettuja palveluita, ja milloin riittää tulkkauspalvelun käyttö.
- 4) LASTEN JA NUORTEN OIKEUS VIITTOMAKIELISYYTEEN ON TURVATTU
Lapsilla ja nuorilla on viittomakielinen oppimisympäristö. Viittomakielinen kielipesä- ja vertaistoiminta on toiminnassa koko maassa.
- 5) KUUROJEN ASEMA TYÖMARKKINOILLA ON PARANTUNUT
Työelämässä osataan ennakkoluulottomasti soveltaa kuurojen työn tekemisen mahdollistavia toimintamalleja. Itsensä työllistäminen yritystoiminnalla on kuuroille varteenotettava vaihtoehto.

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

Yhdessä ihmisoikeuksiemme puolesta

Vuoden 2018 katsausta pohiessani tartuin jälleen kerran Eeva Salmen ja Mikko Laakson teokseen ”Maahan lämpimään – Suomen viittomakielisten historia”, jonka valmistuminen juhlisti liiton 100-vuotistaivalta vuonna 2005. Teoksen lopussa todetaan, että kuurojenyhdistysten sekä liiton synty on ”nähtävä kuurojen yhteisön keinona pyrkiä valtakulttuurin lisääntyvässä paineessa säilyttämään oma viittomakielinen kulttuurinsa sekä välittämään sitä seuraaville sukupolville”. Teoksessa kerrotaan myös, että liiton perustaminen vuonna 1905 oli ”kuurojen yhteisön tahdonilmaus, koska kasvalle kuurojenyhdistysten joukolle haluttiin keskinäinen yhdyside, ja koska kuuroilla oli selviä yhteiskunnallisia tavoitteita sekä halu parantaa omia elinolojaan”.

Kun katsoo vuoteen 2018, voi todeta, että mm. sote- ja maakuntauudistuksen ”valtakulttuurin paineessa” tiedotimme, valistimme ja muistutimme viranomaisia ja päätöksentekijöitä kotimaisten viittomakielten tärkeydestä ja kielellisistä oikeuksista. Yhdessä yhdistysten ja yhteistyökumppaneiden kanssa navigoimme valtakulttuurin maiseissa tavoitellen muutosjohtajia ja maakuntien suunnittelijoita varmistaksemme sen, ettei meitä saa ja voi sivuuttaa maan suurimmassa uudistuksessa. Vaikka sote vastikään kaatuikin, meidän on jatkettava tätä ”valistustyötä”, koska sama uudistus on joka tapauksessa vietävä lähivuosina loppuun asti.

Halumme parantaa omia elinolojamme ja säilyttää viittomakielinen kulttuurimme onkin pysynyt samana jo 114 vuotta. Tarve kielen säilyttämiseen ja kielensuoja-ajatteluun vahvistui toimintavuonna, sillä on selviä merkkejä siitä, että myös suomalaisen viittomakielen käyttö on vähenemässä mm. viittomakielisten oppilaitosten vähentymisen ja myös perheiden saamien viittomakielen käyttöä koskevien kieltojen vuoksi. Liiton hallituksen kanssa päädyttiin siihen, että viittomakielten lautakunta ja liitto toimittavat yhteistyössä hakemuksen suomalaisen viittomakielen uhanalaisuuden arvioimiseksi Unescolle.

Vuoden suurin tapahtuma, 30. valtakunnalliset kuurojen kulttuuripäivät Hämeenlinnassa, oli mainio keino ”säilyttää omaa viittomakielistä kulttuuria ja välittää sitä myös seuraaville sukupolville”. Yli 1000 osallistujaa rikkoi ennätyksiä ja oli osoitus viittomakielisen kulttuurin vetovoimasta. Tarvitsemme jatkossa vastaavia ja monia muita viittomakielten elinvoimaisuutta vahvistavia asioita; toimintavuonna panostettiin lasten ja nuorten mahdollisuuksiin käyttää täysipainoisesti näitä kieliä elämässään.

Jotta yhteisömme voi mennä eteenpäin voimaantuneena ja historian painolastit taakse jätettynä, liitto alkoi yhteistyössä saamelaiden ja romanien sekä Ihmisoikeusliiton kanssa selvittää yhteisön kokemia historian vääryyksiä ja sitä, miten tapahtunutta tulisi prosessoida saadaksemme valtiolta anteeksipyyntö-

Heidi Kivioja-Robertson

Tämä on myös jokaisen viittomakielisen arjen tarinaa kamppailusta oikeuksiensa puolesta.

nön ja hyvityksen. Aihe sai paljon huomiota mediassa ja herätti laajaa keskustelua yhteisössämme.

Säilyttää, suojata, edistää, vahvistaa, tehdä näkyväksi ja puolustaa kieltämme, kulttuuriamme ja identiteettiämme. Sekä halu parantaa elinolojamme ja oikeuksiamme. Tästä kaikesta kertoo vuoden 2018 vuosikertomus. Tämä on myös jokaisen viittomakielisen arjen tarinaa kamppailusta oikeuksiensa puolesta. Se on yhteisömme yhteinen jo pitkään jatkunut kertomus.

Oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen heikentyessä eri puolilla maailmaa yksi asia on selvä. Yhteiskunta kokonaisuudessaan ei selviä, jos me luovumme ihmisoikeuksista. Jos me luovumme oikeuksista, me luovumme myös ihmisyydestä. Siksi me jatkamme eteenpäin yhdessä.

MARKKU JOKINEN
TOIMINNANJOHTAJA

VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ

Viittomakieli- ja vaikuttamistyö -prosessin päätavoitteena on viittomakielisten kielellisten oikeuksien vahvistuminen ja ihmisoikeuksien yhdenvertaistuminen Suomen yhteiskunnassa sekä kehitysyhteis-

työn kautta kohdemaissa. Prosessiin sisältyy oikeuksienvallonta (Stea: Ay), työllisyysasiat (Stea: Ak6), viittomakielityö (Stea: Ak9 ja OKM), kehitysyhteistyö (UM), kirjasto- ja tietopalvelu (oma rahoitus) sekä

Viittomakielinen kirjasto (OKM). Vuonna 2018 prosessissa työskenteli 21 työntekijää.

KAISA ALANNE
JOHTAJA

Oikeuksienvallonta

Oikeuksienvallannon painopiste-alueita olivat toimintavuonna sote- ja maakuntauudistus, varhais- ja perusopetus, tulkkauspalvelut ja suomenruotsalaiset viittomakieliset kuurot.

Soteuudistuksen viivästyttäjä vaikuttamistyö jatkui muun muassa kevään aluefoorumeilla. Kuurojen Liitto järjesti yhdessä Suomen Kuurosokeat ry:n ja Kuurojen Palvelusäätiön kanssa kuusi alueellista foorumia ympäri Suomea. Foorumeissa vahvistettiin viittomakielisten ja kuurosokeiden tietoisuutta tulevasta uudistuksesta, ja tapahtumissa vierailivat muutosjohtajat ja alueelliset sote-valmistelijat. Lisäksi erityisasiantuntijat osallistuivat aiheista järjestettyihin seminaareihin ja työpajoihin sekä tapasivat perustuslakivaliokuntaa, virkamiehiä ja ministereitä. Viittomakielen päivän seminaari järjestettiin 13.2. eduskun-

nan Pikkuparlamentissa; tilaisuus toteutettiin yhteistyössä eduskunnan viittomakielten verkoston ja Kuurojen Palvelusäätiön kanssa. Aiheena sielläkin oli soteuudistus. Vuoden viittomakieliteko 2017 -tunnustuspalkinto myönnettiin Viiton - olen olemassa -kirjan kirjoittajalle, Juhana Saloselle.

Toimintavuonna alkoi Kelan tulkkauspalvelun uusi hankintakausi ja tämä lisäsi runsaasti asiakastyötä; yhteydenotot lisääntyivät 54 %. Kelan käyttämien ns. tulkkilistojen toimivuudesta toteutettiin syksyllä kysely asiakkaille ja palveluntuottajalle. Kuurojen Liitto ehdotti sosiaali- ja terveysministeriölle tulkkauspalveluiden kokonaistilanteen arviointia. Liitto on myös mukana tulkkauspalveluiden tulevaisuutta pohtivassa työryhmässä, jossa tavoitteena on luoda malleja toimivasta tulkkauspalvelusta.

Yhteydenotot
lisääntyivät

54 %

Uusi varhaiskasvatuslaki (ent. päivähoitolaki) tuli voimaan 1.9. Asiantuntijatyö lain kehittämiseksi käynnistyi opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa, sillä lakiin liittyy eduskunnan lausuma, joka edellyttää, että viittomakieltä käyttävien lasten oikeus käyttää varhaiskasvatuksessa viittomakieltä turvataan. Vaikuttamistyön ansiosta uudessa varhaiskasvatusasetuksessa selkiytettiin kommunikaation ja viittomakielen ohjaajan kelpoisuuskyseymystä. Eri-tyyasiantuntijat tekivät yhteistyössä

Amika Posti

Kuurojen Liitto myönsi Vuoden viittomakieliteko 2017 -tunnustuspalkinnon kirjailija Juhana Saloselle.

Kuurojen Liitto oli mukana 112-hätätekstiviestipalvelun suunnittelussa ja tiedottamisessa

Tina Vähä

Yksi alueellisista foorumeista keskittyi suomenruotsalaisen viittomakielen käyttäjien kielellisiin oikeuksiin.

Opetushallituksen kanssa vanhemmille ja ammattilaisille suunnatun Viittomakieliset lapset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa -esitteen, joka julkaistiin tammikuussa 2019.

Yhteistyötä jatkettiin Finlandsvenska teckenspråkiga rf:n kanssa tukemalla heidän edunvalvontatyötään ja tiedottamalla eri tapahtumista säännöllisesti. Suomenruotsalaiselle viittomakielelle saatiin näkyvyyttä mm. Ylen Lucian päivän lähetyksessä. Humanistisen ammattikorkeakoulun LIVS II -hanke

käynnistyi syksyllä ja liiton erityisasiantuntija oli mukana suunnittelemassa koulutuksen sisältöjä sekä itsekin kouluttautumassa. Hanke on osaltaan voimauttanut suomenruotsalaista kieliyhteisöä ja tämän kautta yhteisön mahdollisuudet osallistua ja olla osallisena ovat parantuneet. Kuurojen Liitto on ollut mukana 112-hätätekstiviestipalvelun suunnittelussa ja tiedottamisessa; toimintavuonna perustettiin Kelan koollekutsumana työryhmä, joka käynnistää vuoden 2019 aikana viitotun hätäil-

moituskokeilun. Lisäksi Kuurojen Liitto ja Kuuloliitto ovat yhdessä vaatineet, että päivystysapu 116 117 puhelinpalvelun rinnalle tulee saada kuuroille, kuuroutuneille ja huonokuuloisille saavutettava chatti tai tekstikanava palveluun. Saavutavuuden kehittämistä pilotoidaan vuonna 2019 ainakin HUS-alueella. Edunvalvontatyön tuloksia oli myös valtioneuvoston kanslian toimintasuositus viittomakielen käytöstä valtakunnallisessa kriisiviestinnässä.

LAUSUNNOT 2018

- Lausunto AUTA-hankkeen loppuraportista (digituen toimintamalli)
- Lausunto hallituksen esitykseen laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta
- Lausunto valtioneuvoston asetukseen televisio- ja radiotoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä liikenne- ja viestintäministeriön päätökseen ääni- ja tekstityspalvelun liittämistä ohjelmistoluvan haltijan ohjelmistoihin
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (OKM/41/010/2017)
- Lausunto perustuslakivaliokunnalle sekä sosiaali- ja terveysvaliokunnalle K 18/2017 vp hallituksen kertomukseen kielilainsäädännön soveltamisesta 2017
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi (OKM/3/010/2018)
- Lausunto Euroopan parlamentin raporttiin ja toimenpide-ehdotuksiin
- Lausunto luonnokseen ensimmäiseksi raportiksi vammaissopimuksen täytäntöönpanosta
- Lausunto sosiaali- ja terveyskeskuksia koskevista asiakirjamalliluonnoksista
- Yhteislausunto: Pohjois-Savon opiston, Rovala-opiston, Viittomakielen ohjaajat ry:n ja Kuurojen Liitto ry:n muutosesitys varhaiskasvatuslakiin ja asetukseen
- Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi tekijänoikeuslain muuttamisesta
- Lausunto HE 16/2018 vp hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
- Kirjallinen lausunto K 11/2018 vp hallituksen vuosikertomukseen 2017
- Lausunto valtioneuvoston periaatepäätökseen media-politiisesta ohjelmasta
- Lausunto lapsiasiavaltuutetun vuosikirjaan 2018
- Kirjallinen lausunto luonnokseen HE varhaiskasvatuslaiksi / varhaiskasvatusasetus
- Lausunto luonnokseen perusopetuslaissa tarkoitettujen opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tunti- jaosta annetun asetuksen sekä perusopetusasetuksen muuttamisesta
- Lausunto HE Asiakas- ja potilaslaiksi
- Lausunto saavutettavuutta koskevaan standardiin
- Lausunto CEDAW -määräaikaisraporttiin
- Lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle: sote-järjestämislaki ja viittomakieli
- Lausunto selvityshenkilöraporttiin erityishuoltopiirien asemasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa
- Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
- Yhteislausunto: Vammaisjärjestöjen kannanotto VIP-verkostoon osallistumiseen
- Valiokunnille kirjallinen lausunto: SOTE-järjestämislaki ja viittomakieli

Työllisyys

Työllisyyskoordinaattorien tavoitteena on lisätä yhdenvertaisuutta viittomakielisten kuurojen työelämässä ja -markkinoilla. Toimintavuonna kuurojen asiakkaiden työnhaun tueksi julkaistiin kymmenen videon työelämän tietopaketti yhteistyössä Viittomakielisen kirjaston ja Yritystä!-hankkeen kanssa. Videot tukevat työelämätaitojen sekä työnhakuun liittyvien tietojen ja taitojen vahvistamista ja sitä myöten parantavat mahdollisuuksia työllistymiseen. Sisältö ja aiheet käsittelevät työelämään liittyviä perusasioita viittomakielellä ja kohderyhmänä ovat pääasiassa työikäiset (16–65-vuotiaat) kuurot. Videoista hyötyvät tiedotusmielessä myös työnantajat, kouluttajat ja viranomaiset, joille ne toimivat

Työelämän tietopakettia katsottiin yhteensä 2669 kertaa.

tiivinä tietopaketteina kuuroudesta ja viittomakielestä ja siten osaltaan auttavat vähentämään ennakkoluuloja. Tietopakettia oli katsottu yhteensä 2669 kertaa vuonna 2018 eli se on tavoittanut kohderyhmänsä hyvin.

Koordinaattoreille tuli toimintavuonna noin 200 asiakasyhteydenottoa. Asioinnin aiheet olivat työelämäsyntä, työelämäntulkkaus, työelämäpalveluihin liittyvä neuvonta, rekrytoinnin ja työpaikan tilanteisiin liittyvät asiat ja työturvallisuus. Lisäksi lausuntoja annettiin

10 kpl. Koordinaattorit osallistuivat myös isojen yritysten työnantajapaamisiin, joissa keskusteltiin rekrytointilinjauksista. ”Emme ota kuuroja töihin” -asenteita, ennakkoluuloja ja tietämättömyyttä on yhä olemassa.

Työllisyyskoordinaattorit kehittivät osaamistaan STM:n vuoden pituisessa työkykykoordinaattorikoulutuksessa. Koulutuksessa tehtiin myös kohtuullisista mukautuksista (Yhdenvertaisuuslaki) yhteenveto, jonka pohjalta tehdään myöhemmin tiivistetty esite mukautuksista kuurojen näkökulmasta.

Yritystä!-hanke

Kuurojen Liitto oli kumppanina Invalidiliiton hallinnoimassa useiden vammaisjärjestöjen yhteisessä Yritystä!-työllisyysshankkeessa (vuosina 2016–2018). Tavoitteena oli edistää eri vammaisryhmien, osatyökykyisten ja pitkäaikaissairaiden työllisyyttä yrittäjyyden keinoin. Toiminta oli valtakunnallista, painottuen kuitenkin Keski-Suomen, Pohjanmaan ja Savon alueelle. Hankkeessa tehtiin myös tiivistä yhteistyötä Kuurojen Liiton aluetyöntekijöiden kanssa. Yrittäjyydestä kiinnostuneita, yrittäjiksi aikovia ja jo yrittäjinä toimivia asiakkaita oli hankkeen aikana yhteensä 86; viittomakielisen

hankekoordinaattorin asiakkaat olivat pääosin kuuroja tai huonokuuloisia. Asiakkaat saivat yrityksen perustamisneuvontaa ja palveluohjausta sekä tietoa ja apua rahoituksen hakemiseen. Lisäksi asiakkaita tuettiin apurahojen ja tukien haussa.

Uusia sivu- tai päätoimisia viittomakielisiä yrittäjiä syntyi hankkeen aikana yhteensä 12. Useiden asiakkaiden perustamisprosessi oli vielä käynnissä hankkeen loppuvaiheessa (marraskuu 2018). Hankkeen aikana järjestettiin useita koulutus- ja infotilaisuuksia ja muita tapahtumia yhteistyössä Kuurojen Liiton sekä hankkeen ja muiden yhteistyökump-

paneiden kanssa. Myös vertaistukea haluttiin vahvistaa, ja kolme viittomakielistä kuuroa yrittäjää kävi hankkeen järjestämän yrittäjämentorikoulutuksen.

Hankkeessa tuotettiin ja käännettiin viittomakielisiä infomateriaaleja aloitteleville yrittäjille: 10 askelta yrittäjyyteen -opas (11 videota), yrittäjien esittelyvideoita ja markkinoinnin ohjevideoita sekä viittomakielinen yrittäjyys -info osana Kuurojen Liiton tuottamaa viittomakielistä työelämän tietopakettia. Videot ovat katsottavissa Viittomakielisessä kirjastossa ja Yritystä!-hankkeen Youtube-kanavalla.

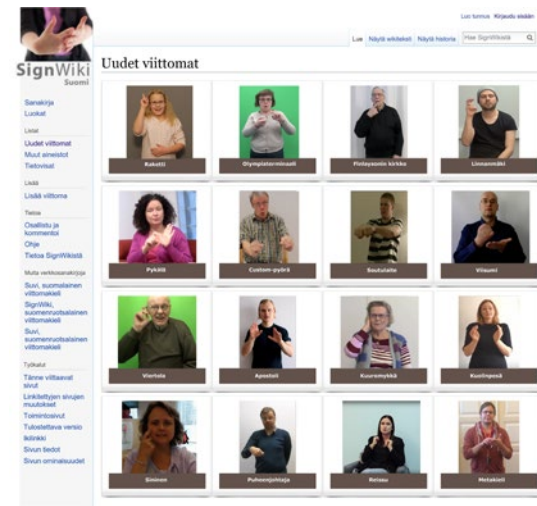
Viittomakielityö

Viittomakielityön toiminnan pää-tavoitteena oli tarjota luotettavaa tietoa viittomakielistämme (Suvi). Lisäksi viittomakielisiä kannustettiin tuottamaan sivustoille sieltä puuttuvia, ajankohtaisia viittomia (SignWiki). Suvi-verkkosanakirjan (suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli) älypuhelimille ja tableteille optimoitu käyttöliittymä toteutettiin alkutalvella. Mobiiliver-sion myötä sanakirjaa on nyt helppo käyttää kaikilla laitteilla. Syksyllä Suvin käyttöliittymän kehitystyötä jatkettiin. Hakutapoja selkiytettiin ja monipuolistettiin sekä kehitettiin videoiden käytettävyyttä. Lapsiper-heiden arkikommunikointia tuke-maan julkaistiin 170 aihepiiriin ”koti, luonto ja leikki” artikkelia.

Suvin yleisviittomiston (= Suoma-laisen viittomakielen perussanakirja, 1998) läpikäynnin suururakka saatiin valmiiksi toukokuussa; mm. 390 viittoman perusmuotoa videoitiin uudelleen. Materiaali julkaistiin myös erillisenä Arkisto-Suvina Viittomakielisessä kirjastossa. Näin turvattiin pääsy perussanakirjan videoaineistoon myös tulevaisuu-nessa. Itse sanakirjaa ei ole enää myytävänä eikä siitä tulla ottamaan uusintapainoksia. Siitä julkaistiin kuitenkin näköisversio Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuna.

SignWiki-kansalaissanakirjat (suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli) -sivustojen MediaWi-ki-julkaisualustan päivittäminen toteutettiin yhteistyössä Islannin Kuurojen ja huonokuuloisten kom-munikaatiokeskuksen (SHH) kanssa.

SignWikissä
4 811
suomalaisen
viittomakielen
viittomasivua

SignWiki-sivustojen toiminnallisuuk-sien kehittämisestä tehtiin kattava suunnitelma. Suurin osa toteu-tuksesta kuitenkin siirtyi vuodelle 2019, koska Suvi-työ vei keväällä poikkeuksellisen paljon resursseja ja syksyllä henkilöresurssit pienenivät merkittävästi.

Toimintavuonna järjestettiin lisäksi viittomistotyöpajoja. Toimintaa esiteltiin Kuurojen kulttuuripäivillä, Satakieliseminaarissa ja perhetapah-tumissa. Facebook-keskusteluista poimittiin ja käsiteltiin julkaisukun-toon 96 viittomaa. Palvelujen myötä viittomakielä opiskelevat, kuten kuurojen lasten kuulevat vanhem-mat, ovat saaneet lisää tarvitse-maansa sanastoa käyttöönsä, ja viittomakielen taito sekä ymmärrys viittomakielistä on lisääntynyt.

Viittomakielen tutkija

Viittomakielen tutkija toimii Suvin päätoimittajana sekä SignWiki-si-vustojen pääylläpitäjänä. Tehtäviin kuului myös Suomen viittomakiel-ten korpustyön Signbank-leksik-otietokannan (<https://signbank.csc.fi/>) kehittäminen yhteistyössä

170
Lapsiperheiden
arkikommunikointia
tukemaan julkaistiin
170 aihepiiriin ”koti,
luonto ja leikki”
artikkelia.

Jyväskylän yliopiston Viittomakie-len keskuksen kanssa. Kuurojen Liiton suomalaisen viittomakielen Kipo-korpuksen leksikkoo (882 viittoma-artikkelia) viimeisteltiin suomenkielisten viittomavastinei-den osalta. Tietokannan julkinen käyttöliittymä julkistettiin 20.4. Viittomakielen keskuksen avointen ovien päivänä.

Tutkija toimi myös viittomakielten lautakunnan sihteerinä. Lautakunta ja Kuurojen Liiton oikeuksienvälön- nan erityisasiantuntija toimittivat yhteistyössä Unescolle hakemuksen suomalaisen viittomakielen uhan- alaisuuden arvioimiseksi.

Kehitysyhteistyö

Toimintavuonna liitolla oli käynnissä kuusi kehitysyhteistyöhanketta kumppanijärjestöjen kanssa:

- Albanian kuurojen liiton (ANAD) edunvalvonta-, järjestö-, viit-tomakieli- ja tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen sekä kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017–2019)
- Kosovon kuurojen liiton (KAD) edunvalvonta-, järjestö-, viitto-makielen-, tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen ja kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017–2019)
- Etiopian kuurojen liiton (ENAD) organisaation kehittämishanke (2017–2018)
- Malawin kuurojen liiton (MANAD) järjestö-, edunvalvonta- ja viittomakielityön tukeminen (2017–2019)
- Kambodžhan kuurojen yhteisön ja sen johtajuuden vahvistaminen (Maryknoll Cambodia) (2017–2019)
- Ugandan (UNAD) viittomakieli- ja edunvalvontahanke (2017–2019)

Kehitysyhteistyön vuosien 2015–2018 rahoitusleikkausten seurauk-sena päätettiin aiemmin Tansanian ja Gambian hankkeet ja vuonna 2018 Etiopia. Lisäksi kehitysyhteis-työhenkilöstöstä vähennettiin yksi henkilötyövuosi.

Kumppaniyhteistyön pääta-voitteena on, että kohdemaiden kuurojen ja viittomakielisten kielitietoisuus ja oikeus osallistu-miseen parantuu. Kumppanijärjes-töjä tuetaan edunvalvontatyössä, jotta kuurot saisivat tarvitsemansa palvelut. Kumppanit ovat näiden

Malawin viittomakielityön neuvonantaja Jarkko Keränen vierailulla paikallisessa kuurojen koulussa.

tavoitteiden saavuttamisen suhteen eri kehitysvaiheissa.

Kehitysyhteistyö sisältää resur-sointia, vertaistukea ja neuvontaa. Toimintavuonna mm. Albaniassa ANAD allekirjoitti pitkään työstetyn, 5-vuotisen yhteistyösopimuksen terveys-, opetus- ja talousminis-teriöiden kanssa. Sopimus koski kuurojen opetuksen kehittämistä, painopisteenä viittomakielen kou-luttajien ja tulkkien koulutusohjelma sekä varhainen puuttuminen. ANAD myös osallistui vammaisten oikeuk-sien yleissopimuksen valtioraportin varjoraportointiin yhdessä maan vammaisjärjestöjen kanssa. Albanian viittomakielen verkkosanakirjaan <https://www.gjshsh.al/> työstettiin runsaasti lisää materiaalia.

Lisäksi Kosovossa tuotettiin lähes 1 400 viittomakuvausta vastineit-teen tulevaan verkkosanakirjaan.

Liiton varainhankin-nan, Viittomakielen kirjaston ja kehitysyh-teistyön yhteistyönä toteutettiin kuvaus-matka Malawiin.

Malawissa puolestaan käynnistyi toden teolla yhteisölähtöinen viitto-makielen tutkimus ja dokumentointi liiton Balkanin hankkeissa kehitetty-jen periaatteiden mukaisesti.

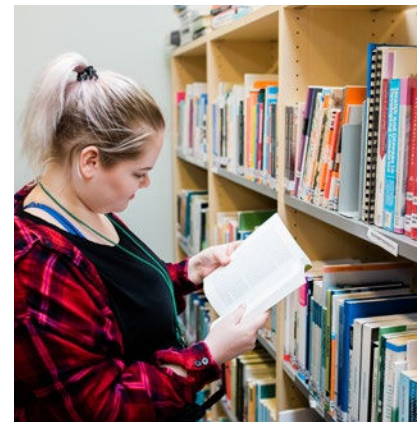
Kuurojen Liiton varainhankinnan, Viittomakielen kirjaston ja kehitys-yhteistyön yhteistyönä toteutettiin huhtikuussa kuvausmatka Malawiin. Matkan tuloksena kirjasto julkaisi kolme videota Malawi-hankkeesta ja Malawin kuurojen yhteisöstä www.viittomakielinenkirjasto.fi/fi/asiaohjelmat/kieli-ja-yhteiso.

Kirjasto ja tietopalvelu

Kirjaston perustehtävä on toimia erikoiskirjastona sekä Kuurojen kansanopiston että Humakin opiskelijakirjastona. Se ylläpitää mahdollisimman kattavaa ja ajantasaista kuurojen ja viittomakielialan kokoelmaa ja tarjoaa siten tietoa ja apua tiedonhaussa.

Toimintavuonna kirjaston pidentyillä aukioloajalla (klo 8–16) ja uudella lainausautomaatilla parannettiin asiakkaiden mahdollisuutta käyttää kirjastoa omatoimisesti. Asiakkaita palveltiin eri tavoin:

vastattiin tietopalveluun tuleviin kysymyksiin sekä autettiin tiedonhaussa ja materiaalin paikantamisessa. Lainoja annettiin yhteensä 3791 kpl ja lainojen uusintoja tehtiin 9242 kpl. Lainauserä kasvoi 7% edellisestä vuoteen verrattuna. Niteitä lisättiin 604 kappaletta, mikä on 28 % vähemmän kuin edellisestä vuonna. Tämä on osaltaan seurausta pienentyneistä hankintamäärä-aroista. Kokoelmaa on tästä huolimatta pystytty pitämään kattavana ja ajantasaisena.

Heidi Koivisto Robertson

Valkeassa talossa toimivassa kirjastossa on laaja viittomakielialan kokoelma.

Viittomakielinen kirjasto

Asiakaspalautteen mukaan Viittomakielinen kirjasto lisää ja syventää viittomakielisten tietoisuutta omasta kielestä. Tavoitteena on myös, että Suomen viittomakielet, viittomakielinen yhteisö ja viittomakielinen kulttuuri tulevat tunnetuksi.

Toimintavuonna julkaistiin 95 uutta nimikettä. Aineistomäärän kasvun myötä viittomakieliset sisällöt monipuolistuivat. Kirjaston käyttö kasvoi edellisvuoteen verrattuna: asiakasmäärä kasvoi 26 % ja sivujen katselumäärät 31 %.

Kuurojen historia ja perinteiset tarinat olivat suosituimpia sisältöjä; palautteen perusteella em. aineistoja pidettiin merkityksellisinä ja yhteisöä vahvistavina. Tarinat ava-

sivat myös oven viittomakieliseen kulttuuriin.

Asiakaspalautetta kerättiin mm. vieraillemalla kuurojen yhdistyksillä ja viittomakielisissä tapahtumissa.

Palautteissa toivottiin mahdollisimman monipuolista ja eri genreja kattavaa aineistoa kaikenikäisille. Yhteistyötä tehtiin Ylen lasten ja nuorten toimituksen, Teatteri Totin, Ursa Minorin ja viittomakielistä mediaa tekevien yritysten kanssa. Valtaosa aineistosta tekstitettiin suomeksi, lastenaineisto puhuttiin suomeksi. Kirjasto avasi syksyllä 2018 oman Facebook-sivun ja Twitter-tilin kirjaston markkinointia varten, lisäksi hyödynnettiin Kuurojen Liiton kanavia.

Istuntomäärä

+35 %

Asiakasmäärä

+26 %

Sivujen katselumäärä

+31 %

VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI

Kuurojen Liiton uusi organisaatio astui voimaan syksyllä 2018, jolloin perustettiin viestinnän ja vertaistuen prosessi. Siihen kuuluvat kulttuurituotanto (Taite), nuorisotyö (omarahoitus), sopeutumisvalmennustoiminta (Stea Ak15), viestintä (ml. tiedotus (Stea: Ay), kuurojen tiedonsaanti (Stea: Ak14), Kuurojen lehti (Stea: Ay), Kuurojen Video (kunnat) sekä viittomakielinen

vapaaehtoistoiminta Viva (Stea Ak6). Vuosi sisälsi monenlaista toimintaa: leirejä, kursseja, viittomakielisiä ohjelmia sekä ihmisille tärkeitä kohtaamisia ja ikimuistoisia tapahtumia, kuten kulttuuripäivät Hämeenlinnassa.

Viestinnän ja vertaistuen prosessissa työskenteli vuoden lopussa 13 työntekijää. Prosessissa oli vuoden aikana vaihtuvuutta uusien tehtä-

vien ja sijaistusten myötä. Vuoden aikana rekrytoitiin kaksi uutta henkilöä: yksi nuori STEA:n Paikka auki -tehtävään sekä aloitettiin verkko-tuottajan rekrytointi.

Yksikön taloudelliset resurssit hieman laskivat opetus- ja kulttuuri-ministeriön sekä Taiteen edistämiskeskuksen avustuspäätösten vuoksi.

LAURA PAJUNEN
JOHTAJA

Viestintä

Viestinnän vuosi käynnistyi iloisissa merkeissä, kun liitto sai Jyväskylän yliopiston Kielikoulutuspolitiikan verkoston myöntämän Kari Saja-vaara tunnustuspalkinnon (700 €) edellisvuonna toteutetusta Koko Suomi viittoo -kampanjasta. Palkinnon perusteluissa todetaan muun muassa, että positiivisen ja poikkeuksellisen laadukkaan viestinnän ansiosta kampanja saavutti laajan yleisön ja teki viittomakielistä entistä tunnetummaksi. Saman laajuista kampanjaa ei järjestetty vuonna 2018, mutta viittomakielistä tehtiin laajasti tunnetuksi eri tapahtumissa ja kampanjoissa, suurimpana Maailma kylässä ja SuomiAreena -tapahtumat.

Tina Vihra

SuomiAreena-keskustelussa pohdittiin muun muassa, miksi vähemmistöt pitävät kiinni identiteetistään.

SuomiAreenassa toteutettiin ständin lisäksi oheishjelmaa sekä keskustelutilaisuus yhteistyössä Suomen Romanifoorumin ja Sámisoster ry:n kanssa. Keskustelutilaisuudesta toteutettiin suora verkkolähetyksen MTV:n Katsomossa.

SuomiAreenan torivarttiin tuotettiin Opi viittomaan vartissa -opetustuokio, ja konsepti uusittiin Soste-ri-teilyllä lokakuussa. Vuoden aikana toteutettiin myös kaksi somekampanjaa: #viitorakkautta (yhteistyössä varainhankinnan kanssa) ja #viito-

viitsi (yhteistyössä Viittomakielisen kirjaston kanssa). Tapahtumien ja kampanjoiden avulla viittomakieli sai runsaasti positiivista näkyvyyttä.

Toimintavuoden ajankohtaiset teemat, kuten soteuudistus, sekä liiton tapahtumat näkyivät vahvasti viestinnän kanavilla. Sisällöissä huomioitiin myös viittomakieliset palvelut, yhdistystoiminta, työllisyysasiat sekä historian vääryydet. Liiton verkkosivuille tuotettiin ajankoh- taisista asioista yli 100 uutista ja tiedotetta sekä järjestettiin vierailu- ryhmille tiedotusta.

Verkkokävijämäärissä tapahtui selkeää nousua, mikä kertoo, että tapahtumat ovat löytäneet yleisönsä, ne koetaan kiinnostaviksi ja niitä seurataan laajasti viittomakielisessä yhteisössä. Suurimmat kävijämäärät keräsi viidettä kertaa järjestetty kansainvälisen kuurojen viikon verkkobileet. Verkkobileitä seurasi tuhansia katsojia koko perheen voimin tai kaveriporukalla sekä yhdistysten tilaisuuksissa. Konsepti on ainutlaatuinen: viittomakielisille

tarjottiin omakielistä yhteisöllistä juhlintaa suoran lähetyksen muodossa. Tapahtuma oli liiton viestinnän, kulttuurituotannon ja Viittomakielisen kirjaston yhteistuotantoa.

Kuurojen tiedonsaannin kehittäminen on yksi Kuurojen Liiton ydintehtävistä, mikä luo liiton viestinnälle tavallista järjestöviestintää huomattavasti laajemman tavoitteen. Toimintavuonna viittomakielisiä, taustoittavia verkkouutisia tuotettiin suomalaisella tai suomenruotsalaisella viittomakielellä yhteensä 36 kpl. Kiinnostavimmat sisällöt liittyivät työllisyyskysymyksiin, kulttuuripäiviin ja liittokokouksen julkilausumaan. Lisäksi tuotettiin runsaasti viittomakielistä sisältöä muualle verkkosivulle. Toimintavuonna toteutettiin myös useita suoria verkkolähetyksiä.

Edunvalvontateemat olivat esillä myös viidessä vlogi/blogissa, joista yksi toteutettiin ruotsiksi. Blogien suosio lähes tuplaantui edellisvuoteen verrattuna. Asiakaskyselyn mukaan liiton viittomakielinen vies-

tintä on vahvistanut identiteettiä; kuurot asiakkaat kokevat olevansa osa viittomakielistä yhteisöä. Lisäksi tiedonsaanti mm. yhteiskunnallisista asioista lisääntyi.

Palautteiden pohjalta verkkosivuille tehtiin toimintavuonna uudistuksia, mm. visuaalista ilmettä raikastettiin. Ajankohtaisia tapahtumia nostettiin paremmin esille, lisäksi pyrittiin vähentämään turhia klikkauksia. Uudistus oli onnistunut, mm. tapahtumakalenterin käyttöaste nousi huomattavasti (n. 240 % nousu edellisvuoteen verrattuna).

Suomi.fi -toimituksen kanssa tehtiin yhteistyötä viittomakielisten sisältöjen kehittämisessä ja tiedottamisessa kohderyhmälle. Lisäksi konsultoitui mm. sosiaali- ja terveysministeriötä, Kelaa, Valtioneuvostoa ja Ihmisoikeusliittoa viittomakielisten suorien lähetysten ja verkkosisältöjen teossa. Tiedotus toimi myös konsultoivassa roolissa Elisa Oyj:n säätien ShedHelsingin lasten teatteriesityksessä, jossa käytettiin ensimmäistä kertaa viittomakieltä.

Annikka Posti

Kansainvälisen kuurojen viikon verkkobileiden isäntänä toimi stand-up koomikko Gavin Lilley.

KUUROJEN LEHTI

Kuurojen lehteä julkaistiin neljä numeroa vuoden aikana, ja lehden levikki oli 993 kpl. Osa lehdestä käännettiin perinteisesti myös ruotsiksi. Vuoden alussa tehdyn lukijakyselyn 64 vastaajasta lähes 70 prosenttia oli saanut vertaistukea muiden viittomakielisten elämästä kertovista jutuista. Moni kyselyn vastaaja koki lehden kuurojen omaksi lehdeksi ja tärkeäksi tiedon lähteeksi. Tammikuussa perustettu Kuurojen lehti Facebook-ryhmä sai vuodessa vajaat 500 jäsentä. Facebook-ryhmä on tarjonnut kaikille kiinnostuneille yhteisöllisen paikan osallistua keskusteluun ja vaikuttaa lehden sisältöihin.

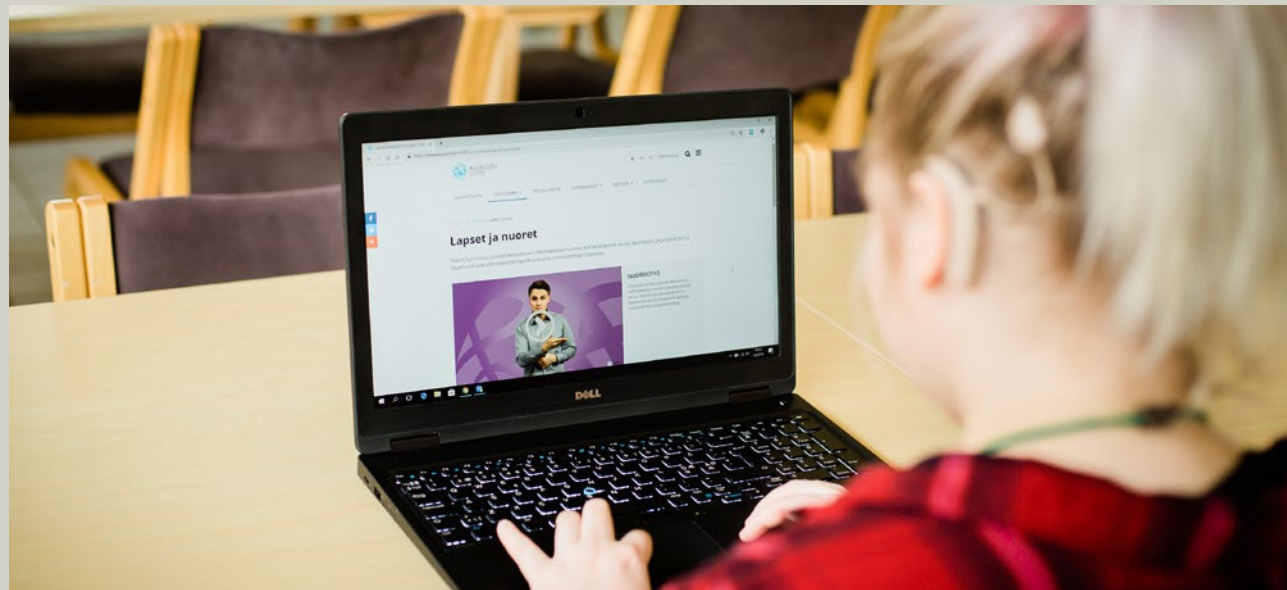
KUUROJEN VIDEO

Kuurojen Video on liiton viittomakielinen video-ohjelmalvelu ja "tuotemerkki", joka on erikoistunut kuurojen tiedonsaantia kehittävään ohjelmatoimintaan ja aineistojen tekemiseen. Kuntamaksusitoumuksella toteutettuja viittomakielisiä ohjelmia julkaistaan asiakaskanavalla tai postitetaan dvd:nä. Toimintavuonna tuotettiin 490 asiakkaalle ohjelmaa 30 min/kk. Tuotanto sisälsi henkilöhaastatteluita, yhteiskunnallisia aiheita sekä koosteita vuoden avaintapahtumista. Ulkoministeriön Eurooppatiedotuksen ohjelma-avustuksella tuotettiin syventävä ohjelma brexististä ja sen vaikutuksista kuurojen yhteisöön. Kuurojen Video osallistui myös Euroopan viittomakielisten ohjelmien tuottajakokoukseen.

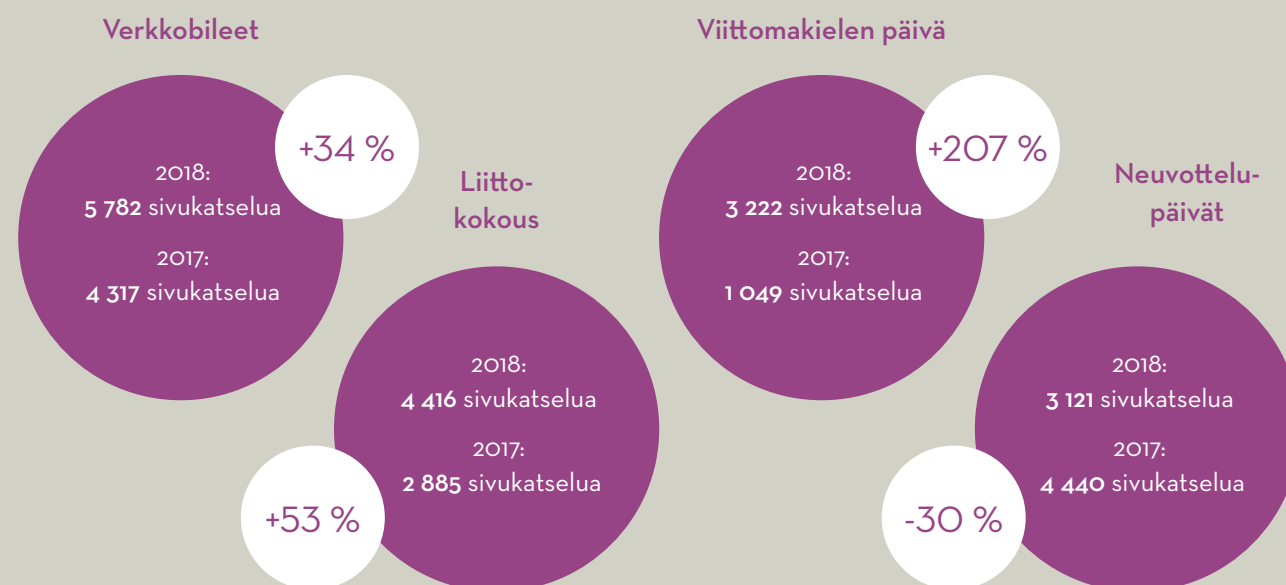
Annikka Posti

Viittomakielisten kohtaamat historian vääryydet, kuten pakkosterilisaatiot, oman kielen käytön estäminen ja muu kaltoinkohtelu, olivat yleisemminkin ajankohtainen teema, jota käsiteltiin laajasti liiton viestinnän eri kanavilla vuoden aikana. Ihmisoikeusliitto järjesti eri vähemmistöjen yhteisen keskustelun sekä myös liitto loppuvuonna oman seminaarinsa kyseisestä aiheesta, joka on yhteisössä herättänyt paljon kiinnostusta ja keskustelua.

Heidi Kaivisto Robertson

Verkkosivun istuntoja on ollut toimintavuonna n. 162 000 kappaletta. Määrä on hieman laskenut (-15 %) samoin kuin yksilöityjen käyttäjien määrä (-9 %). Vuoden 2017 tilastoihin on vaikuttanut Koko Suomi Viittoo -kampanja. Pää-Facebook-sivun tykkääjiä oli vuoden lopussa 4 525; kasvua edelliseen vuoteen n. 8 %. Twitter-tilillä oli loppuvuodesta n. 330 seuraajaa. Kuurojen lehden Facebook-ryhmä sai vuodessa vajaat 500 jäsentä.

Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta

Viittomakielisen vapaaehtoistoiminnan (Viva) kautta ehkäistään syrjäytymistä, yksinäisyyttä ja tuetaan asiakkaiden osallistumista yhteiskuntaan. Asiakkaina ovat viittomakieltä käyttävät ja tuen tarpeessa olevat kuurot, huonokuuloiset ja kuurosokeat iästä riippumatta. Vivan tukihenkilöinä toimivat viittomakielentaitoiset henkilöt, jotka ovat saaneet koulutuksen vapaaehtoistoimintaan.

Vuoden aikana 32 asiakkaalla on ollut Vivan tukihenkilö (vuonna 2017: 25). Oma tukihenkilöä jonottamassa olleita asiakkaita oli vuoden lopussa 27 henkilöä (vuonna 2017: 14). Asiakasjonon purkaminen oli yksi viime vuosien päätavoitteista ja siksi resursseja kohdennettiin uusien tukihenkilöiden kouluttamiseen. Toimintavuonna tukihenkilökurssilta

valmistui kuusi uutta tukihenkilöä. Kolme asiakasta sai heiltä jo tukea viime vuoden aikana. Vapaaehtoisten järjestämiin olotilatoiminnan 18 tapaamiseen Vantaalla osallistui 75 asiakasta.

Jonossa olevat ovat suurelta osin miehiä ja heistä osa on maahanmuuttajia. Miespuolisten tukihenkilöiden löytäminen on osoittautunut hankalaksi. Myös osa jonottajista asuu seuduilla, joilla ei ole tukihenkilöitä, eivätkä he ole halunneet etätukihenkilöä tai sellaisen järjestäminen ei olisi ylipäättään mahdollista puuttuvien laitteiden vuoksi.

Tukihenkilöille järjestettiin myös lisäkoulutusta, johon osallistui 15 henkilöä. Saadun palautteen myötä kurssi voimaannutti tukihenkilöitä: yhteiset keskustelut ja vuorovaiku-

tus auttoivat jaksamaan ja motivoivat jatkamaan vapaaehtoistyössä.

Vivan toiminnan myötä asiakkaita ovat saaneet vapaaehtoisen tukihenkilön, ystävän, jolloin yksinäisyys ja usein myös eristäytyneisyys ovat vähentyneet. Asiakkaat ovat mm. rohkaistuneet ottamaan kontaktia kotinsa ulkopuolisiin ihmisiin ja lähtemään kotoa. Tehdyn kyselyn mukaan Vivan vapaaehtoiset tukihenkilöt kokevat toiminnan erittäin tärkeäksi ja hyödylliseksi. Heidän arvionsa mukaan asiakkaiden hyvinvointi on lisääntynyt ja elämään on tullut lisää iloa tukihenkilötapaamisen myötä. Viittomakieliset tapaamiset ovat lisänneet asiakkaiden vuorovaikutusta, mikä on vaikuttanut mielialaan ja jaksamiseen.

Nuorisotyö

Nuorisotyön tapahtumat tavoittivat toimintavuonna 281 lasta ja nuorta. Tapahtumat ovat olleet suosittuja ja onnistuneet myös houkuttelemaan uusia osallistujia. Suosituin tapahtuma oli nuorisopäivät, jotka järjestettiin Lahdessa 13.-14.10. yhteistyössä Lahden kuurojenyhdistyksen kanssa. Osallistujia oli noin 70 ja nuorisokokouksessa oli edustajia 11. Samassa yhteydessä valittiin uusi nuorisotoimikunta, joka kokoontui vuoden aikana kolme kertaa.

Leirejä järjestettiin yhteensä 12, joista osa oli yhteistyöleirejä. Leirit tavoittivat yhteensä 127 osallistujaa. Nuoret osallistuivat aktiivisesti myös kansainvälisiin leireihin ja kokouksiin. Leirit ja tapahtumat ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja nuorille, jotka asuvat hajallaan ympäri Suomea. Lapset saavat vertaistukea,

viittomakielisen ympäristön ja uusia kavereita.

Suosittuja leirejä olivat muun muassa:

Teresa Tainen

Pohjoismainen juniorileiri järjestettiin heinäkuussa Punkaharjulla.

- Lasten talvileiri 7-12-vuotiaat
- Seikkailujen linnake-leiri 7-12-vuotiaat
- Laskettelumatka 13-17-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL, Kuurojen Palvelusäätiö, Kuuloliitto ja LapCI.
- Nuorten urheiluleiri 12-17-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL, LapCI, Kuuloliitto ja Kuurojen Palvelusäätiö.
- Laskettelumatka Pohjois-Ruotsiin, yli 18-vuotiaat. Yhteistyössä SKUL.

Palautteen mukaan leireille on helppo osallistua, ohjaajat ovat päteviä, ohjelmasisällöt hyviä ja leireillä on turvallista olla. Suurin osa koki nuorisotyön antavan heille mahdollisuuksia ilmaista itselle tär-

keitä asioita. Lisäksi leireiltä saatiin paljon kokemuksia ja eväitä omaan elämään.

Vuoden muita tapahtumia olivat kuuloalan järjestöjen yhteinen piknik ja yhdessä kulttuurituotannon kanssa toteutettu pikkujoulujuhla perheille. Lisäksi toteutettiin ohjaajakoulutus nuorille.

Viittomakieliset nuoret olivat myös aktiivisesti mukana eri tilaisuuksissa. Kotimaassa yhteistyötä tehtiin kuuloalan järjestöjen Sateenvarjo-yhteisverkoston kanssa (6 tapaamista), ulkomailla taas viittomakielisiä nuoria edusti Kaarina Huovinen, joka osallistui YK:n vammaissopimuksen kokoukseen New Yorkissa Suomen nuorisodelegaattina.

Stean Paikka auki -ohjelman tuella nuorisosihteerin apuna oli alkuvuonna kaksi nuorisotyön assistenttia ja loppuvuodesta yksi. Nuorisotyö vieraili neljässä eri koulussa ja tapasi noin 80 oppilasta. Tiedotusta tehtiin sekä erilaisissa kohtaamisissa että somen kautta. Nuorisotyön toteuttaman kyselyn mukaan Facebookia ja Instagramia seurasi 68 % vastaajista ja liiton verkkosivua 55 %.

Toimintavuoden budjettia jouduttiin karsimaan, kun opetus- ja kulttuuriministeriö yllättäen lakkautti liiton nuorisotoiminnan tukemisen. Kaikki suunnitellut tapahtumat ja leirit onnistuttiin kuitenkin järjestämään, osa hieman suunniteltua lyhyempinä.

Kulttuurituotanto

Kulttuurituotanto järjestää monipuolista viittomakielistä kulttuuritarjontaa kaikenikäisille. Viittomakielisessä yhteisössä kulttuuritapahtumilla on myös tärkeä sosiaalinen ja osallistava merkitys.

Vuoden päätapahtuma oli kuurojen 30. valtakunnalliset kulttuuripäivät Hämeenlinnassa 25.-27.5. Yleisöennätyksiä rikottiin Verkatehtaan Vanaja-salin täyttyessä viimeistä paikkaa myöten ja paikalla oli yli 1000 kulttuurinystävää. Viikonlopun aikana saatiin nauttia 30 kilpailuesityksestä: viittomakielisestä tarinankerronnasta, tanssista, teatterista ja sketseistä. Tuomarikolmikkona toimi Pirkko Johansson, Helena Torboli ja Arttu Liikamaa. Viikonlopun ajan esillä oli myös taide- ja kädentaitotöitä.

Kulttuuripäivät toteutettiin yhteistyössä Kuurojen Liiton,

Ursa Minorin teatteriryhmä Messin esityksessä pojasta ja lohikäärmeestä tuli ystäviä.

Kanta-Hämeen viittomakieliset ry:n ja Hämeenlinnan kaupungin kanssa. Lisäksi vapaaehtoisia oli mukana 40.

Kulttuuripäivien lisäksi järjestettiin myös muita tärkeitä viittomakielisiä kulttuuritapahtumia:

Perinteiset tanhuesitykset tekivät paluun ja niitä nähtiin kulttuuripäivillä useita.

- HELsign 2018 -viittomakielinen kulttuuritapahtuma koko perheelle Kulttuurikeskus Stoassa Helsingissä 3.3. Tapahtuma järjestettiin neljännen kerran yhteistyössä Helsingin Kulttuurikeskuksen ja Humakin kanssa. Tapahtuman teemana oli "kirjallisuus", ja siellä esitettiin mm. pop-lauluja viittomakielellä. HELsignin kulttuuriohjelma sekä lukuisat eri työpajat ovat saaneet positiivista palautetta osallistujilta. Paikalla ilmaistapahtumassa oli n. 250 henkilöä.
- Kansainvälisen kuurojen viikon verkkobileiden livelähetyks 28.9.2018. Kuurojen Liiton viestinnän, Viittomakielisen kirjaston ja kulttuurin yhteistuosinto. Kulttuurituotanto vastasi lähetyksgrafiikasta, esiintyjistä ja backstagesta. Lisätietoja (kts. viestinnän osio).

- Kuuloalan järjestöjen perheiden pikkujoulut Valkeassa talossa 2.12. Perheiden joulutapahtuma toteutettiin Sateenvarjo-verkoston kanssa. Mukana olivat KLV ry, Kuuloliitto ry, Kuulo-Auris, Kuurojen Liitto, Kuurojen Palvelusäätiön Juniori-ohjelma LapCI, Satakieliohjelma, Suomen Kuurosokeat. Nokia lahjoitti tapahtumassa 30 ensimmäiselle paikalle saapuvalla lapselle ja heidän perheenjäsenilleen liput ShedHelsingin "Seikkailu Jouluyönä" -esitykseen. Pikkujouluissa mukana oli n. 120 osallistujaa. Tapahtumien tuottamisen ohella kulttuurituotanto teki yhteistyötä eri verkostojen kanssa viittomakielisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja kehittämiseksi, kuten esim. kuuloalan järjestöjen yhteisverkosto (Sateenvarjo). Kulttuurituottaja toimi

liiton museotoimikunnan puheenjohtajana; toimikunta tuki osana Työväenmuseo Werstasta toimivan Kuurojen museon näyttelytoimintaa. Kulttuurituotanto ja museo järjestivät yhdessä museon uuden näyttelyn "Hyvä, paha tekniikka" avajaiset sekä seminaarin historian vääryyksistä. Yhteistyötä tehtiin myös Teatteri Totin kanssa, lisäksi mm. DiDa-festivaaleille tuotettiin viittomakielistä ohjelmaa.

Yhdistyksissä ja kouluissa vierailtiin kertomassa mm. kuurojen kulttuuripäivistä, lisäksi tapahtumista tiedotettiin somekanavilla ja liiton verkkosivujen kautta. Kulttuurin omalla Facebook-tilillä seuraajia oli 826 ja Instagramissa 315.

Netta Keski-Levjo

Coda-lasten kurssi kokosi ennätyselliset 34 osallistujaa Piispalan leirikeskukseen.

Sopeutumisvalmennustoiminta

Sosiaalista hyvinvointia tukevien kurssien tehtävänä on antaa neuvontaa ja valmennusta eri-ikäisille viittomakielisille ja perheille elämän monilla osa-alueilla. Toimintavuonna järjestettiin 11 kurssia, yksi perhekurssista peruuntui vähäisen hakijamäärän vuoksi.

Kursseille haki yhteensä 201 henkilöä ja valittiin 188 henkilöä (vuonna 2017: 147). Kurssien kävijämäärät ovat nousseet joka vuosi.

Kursseille osallistui 33 miestä (vuonna 2017: 37) ja 73 naista (vuonna 2017: 53). Kurssilaisten naisvoittoisuutta selittää osin naisille suunnattu äiti-lapsi-kurssi. Myös seniorikurssille haki paljon naisia.

Yhteensä 82 lasta (0-17-v) osallistui coda- ja perhekurseille (vuonna 2017: 57).

Saadun palautteen mukaan vertaiskeskustelut koettiin kurssien tärkeimmäksi anniksi, ne vahvistivat kurssilaisten itsetuntoa ja jaetut kokemukset voimaannuttivat. Osa kurssilaisista kertoi saaneensa uusia ystäviä ja vaihtaneensa yhteystietoja. Osa henkilöistä koki, että kurseilla opitut asiat, kuten asioiden hoitaminen netissä, sujuvoittivat arkea, lisäsivät toimintakykyä ja palveluiden saantia jatkossa. Perhekurssilla perheiden hyvinvointi lisääntyi ja samalla myös lasten itsetunto, sosiaalinen vuorovaikutus

ja viittomakielen taito vahvistuivat.

Toteutuneet sopeutumisvalmennuskurssit vuonna 2018:

- Arvokas elämä ilman työtä -kurssi
- Uutta sisältöä arkeeni -kurssi
- Aikuisten ICT -kurssi
- CODA-kurssi
- Perhekurssi ja avokurssipäivä, yhteistyössä Kuurojen Palvelusäätiö/Junioriohjelma
- Aikuisten ja perheiden kurssi sekä avokurssipäivä
- Perhekurssi ja avokurssipäivä
- Naisten kurssi
- Seniorien kurssi
- Äiti-lapsi-kurssi

ALUETYÖ

Aluetyöhön (Stea: Ak6) kuuluvat viittomakielinen palveluohjaus ja ICT-ohjaus. Viittomakielisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukeva järjestöohjaus yhdistyi aluetyöhön syksyllä 2018.

Aluetyön tavoitteet vuonna 2018 kohdistuivat tukea tarvitsevien viittomakielisten ja heidän lähiomaistensa hyvän arjen edistämiseen. Lisäksi tuettiin digitalisaation ulkopuolella olevien omaehtoista selviytymistä. Viittomakielisten

yhdistysten toimintaa uudistettiin yhdistysohjelman avulla. Uutena palveluna oli STEAn jäsenjärjestöavustuksen koordinointi ja jako liiton jäsenyhdistyksille. Lisäksi toimintaa kohdistettiin lapsiperheille suunnattuun neuvontaan.

Aluetyössä oli 15 työntekijää sekä aluetyön johtaja. Työntekijät lomautettiin yhden kuukauden ajaksi Stean avustuksen pienenemisen vuoksi.

Aluetyö osallistui viittomakielisiin alueellisiin foorumeihin sekä alue-

uudistusta valmistelevien maakuntien ja maakunnallisten järjestöjen verkostoihin. Lisäksi vaikutettiin mm. viittomakieli- ja kuuloalojen järjestöjen ja palveluntuottajien asiantuntijaryhmissä, Lastensuojelun keskusliiton Osallisuuden edistämisen neuvottelukunnan jäsenenä ja Sosten eri verkostoissa.

HELENA TORBOLI
JOHTAJA

Palveluohjaus

Palveluohjaus toimii matalan kynnyksen viittomakielisenä palvelu- ja tukiverkostona. Toimintavuonna palveluohjauksen kanssa asioi 796 eri-ikäistä asiakasta asiakastapaamisilla, etäyhteyksillä, kotikäynneillä ja virastokäynneillä (2017: 813 asiakasta). Ohjausta annettiin eri asioissa 6044 kertaa. Lisäksi yhteydenottoja tuli myös asiakasrekisterin ulkopuolelta.

Yksilöllisen asiakastyön lisäksi järjestettiin myös ryhmätoimintaa (8 kpl/4-8 krt/v) alueilla, joilla kuurojen omaehtoiselle vertaisryhmätoiminnalle ei ollut edellytyksiä kuurojen vähäisen määrän, hankalien kulkuyhteyksien tai henkilösuhteiden vuoksi. Lapissa suunniteltua kiertävää kerhotoimintaa ei toteutettu resurssien vähäisyyden vuoksi. Palautteen mukaan monet asiakkaat olivat helpottuneita palveluohjauksen antamasta avusta.

Kaikki asiakkaat saivat välittömästi tai muutaman tapaamisen jälkeen ratkaisun ongelmaansa tai heidät ohjattiin eteenpäin sopivan palvelun piiriin. Myös viranomaiset saivat tietoa viittomakielistä ja viittomakielisistä. Liiton edunvalvonnan kanssa tehtiin yhteistä vaikuttamistyötä välittämällä "terveysä maakunnasta" -kokemuksia ja kehittämisideoita tulkkipalveluista, 112 hätäviestipalvelusta, Kela-takseista ja viittomakielisestä hätätilan tiedottamisesta.

Palveluohjaus on ollut vahvasti mukana vaikuttamassa myös palvelujen saavutettavuuteen, mm. Kelan ja eri sairaanhoitopiirien kanssa on tehty yhteistyötä tulkkauksen ja tekstiviestipalveluissa. Helsinkiin puolestaan perustettiin päiväkotiryhmä, jossa on yksi viittova työntekijä sekä viittomakielen tulkki käytössä. Tätä olivat perustamassa vanhemmat

yhdessä lapsiasioista vastaavan palveluohjaajan kanssa. Palveluohjaajat ovat myös opastaneet ja tukeneet asiakkaita etätulkauksen ja digitaalisten palveluiden käytössä. Tarve viittomakieliselle tiedotukselle ja palveluille on suuri.

Osa palveluohjauksen asiakkaista osaa toimia itsenäisemmin, osa taas tarvitsee paljon tukea eikä osaa toimia itsenäisesti tulkin kanssa. Syrjäytymisen riski on suuri yksinäisillä vanhuksilla ja syrjemässä asuvilla. Palveluohjauksen tuella asiakkaiden turvallisuuden tunne lisääntyi. Uusi asiakasryhmä on sisäkorvaistutetta käyttävät nuoret, jotka käyttävät suomen kielen rinnalla myös viittomakieltä. Perheet tarvitsevat edelleen paljon tietoa, ja kaksi palveluohjaajista onkin keskittynyt lasten ja nuorten asioihin.

ICT-ohjaus

Toimintavuonna ICT-ohjaus antoi ohjausta 320 asiakkaalle eri puolella Suomea. Tavoitteena oli, että asiakkaat asuinpaikastaan riippumatta pystyvät pitämään yhteyttä muihin viittomakielisiin, voivat osallistua ja saada tietoa omalla kielellään sekä kykenevät hoitamaan asioitaan mahdollisimman itsenäisesti etäyhteyksien ja sähköisten palveluiden avulla. Asiakkaita tavattiin sekä kodeissa että etäyhteyksien kautta ja vastaanotolla. Lisäksi tukea annettiin laitteiden ostotilanteissa. Lähes kaikki pyynnöt pystyttiin hoitamaan lukuun ottamatta joitakin kaukana asuvia,

joiden asioiden hoito ei etänä onnistunut. Välillä asiakasjono oli pitkä, mutta muut aluetyöntekijät olivat tukena omien tehtäviensä ohella. Vuonna 2017 koulutettiin kuusi vapaaehtoista ICT-vertaisohjaajaa ja noin puolella lähti toiminta hyvin käyntiin vuonna 2018. Lisäksi järjestettiin ICT-ohjauksen pienryhmiä Rovaniemellä, Jyväskylässä, Porvoossa, Keravalla ja Vantaalla. ICT-ohjaajat antoivat myös henkilökohtaista neuvontaa seniorikerhossa Helsingissä ja digiklubissa Porissa. Yksilöasiakastapaamisia oli yhteensä noin 350, näistä uusia

asiakkaita oli noin 30 %. Etäohjausta kokeiltiin, mutta ICT-ohjaus usein vaatii ohjaajan paikallaoloa.

Toimintavuonna toteutettiin kolme YouTube-videota digitaitoihin ja tietoturvaan liittyvistä asioista. Lisäksi järjestettiin yhteistyössä liiton sopeutumisvalmennustoiminnan kanssa ICT-kurssi Härmän kuntokeskuksessa. Digitaitojen lisääntyä asiakkaila on mahdollisuus tehdä valintoja ja päätöksiä omassa elämässään ja hoitaa asioitaan itsenäisesti verkon kautta. Näin oman elämän hallinta lisääntyy.

Järjestöohjaus

Järjestöohjauksen keskeisempiä kohderyhmiä ovat liiton jäsenyhdistykset ja niiden kerhot sekä vapaaehtoistoimijat. Toimintavuoden painopisteitä olivat yhdistysohjelman jalkautus, uusien toimintamallien kokeileminen, ohjaus ja neuvonta, koulutus ja tapahtumajärjestelyt sekä etäpalvelun (järjestökioski) kehittäminen.

Yhdistysohjelman jalkauttaminen käynnistettiin kokeilulla kahden yhdistyksen (Lappeenranta ja Turku) kanssa. Testiyhdistysten kanssa onnistuttiin aktivoimaan yhdistysten toimintaa ja erityisesti nuorten osallistuminen luottamustehtäviin kasvoi. Ohjelmaa ja sen kokeilua esiteltiin ensimmäistä kertaa liiton jäsenyhdistysten neuvottelupäivillä

Helsingissä ja sen jälkeen yhdistyskiertueella (6 kpl) alueellisten foorumien (Kuurojen Liiton, Kuurojen Palvelusäätiön ja Suomen Kuurosokeat ry:n yhteistyötapahtuma) yhteydessä. Lisäksi yhdistysohjelmaa esitettiin vuoden aikana eri yhteistyökumppaneille ja viranomaisille. Vuoden lopussa yhdistysohjelmaan oli sitoutunut viisi yhdistystä.

Toimintavuonna järjestöohjaus teki 56 yhdistysvierailua, joissa oli paikalla yhteensä 895 henkilöä, ja tapasi 31 kertaa ryhmämuotoisesti yhteensä 132 vapaaehtoista. Järjestöohjaus ohjasi ja neuvoi etäpalveluna: tekstimuodossa yhteensä 2191 kertaa ja videopuheluiden muodossa yhteensä 1012 kertaa.

Järjestöohjauksen järjestämistä kursseista toteutettiin yksi talouskurssi (osallistujia 14) ja yksi luottamushenkilökurssi (osallistujia 7) ja kolme kasvisruokakurssia eri puolilla Suomea. Järjestettiin jatkoa Hyvä tietää – mukava osallistua -luento- ja keskustelutilaisuuksiin Oulussa 14 kertaa ja niihin osallistui yhteensä 236 henkilöä sekä Kuopiossa kerran (15 osallistujaa) sekä yhteistyötapahtumat (mm. Viittomakielen päivä ja Vanhustenviikon juhla Oulussa). Talous- ja luottamushenkilökurseille osallistuneet kertoivat palautteissa, että heidän yhdistyksensä taloudenhoito on ollut sujuvampaa kurssilta saatujen tietojen ja taitojen ansiosta.

Yhteistyössä viestinnän kanssa tuotettiin yhdistystoiminnan käsikirjat, jotka julkaistiin Yhdistyshuone-verkkosivuilla. Käsikirjoja esiteltiin yhdistyskiertueella. Lisäksi yhdistykset saivat ohjausta materiaalien käytöstä mm. etäyhteyksin. Etäpalvelujen kehittämiseen panostettiin myös Järjestökioski-etäpalvelulla, jota kokeiltiin ensin Skypen kautta ja loppuvuodesta Facebook Livenä. Facebook osoittautui suosituksi välineeksi.

Senioritoiminnan seurantatyöryhmä kokoontui kaksi kertaa, ja lisäksi edustettiin kuurojen pohjoismaisessa seniorikokouksessa Tanskassa. Vanhustyön keskusliiton Ystäväpiiri-toiminnan kanssa tehtiin yhteistyösopimus ystäväpiiri-ryhmätoiminnasta viittomakielisille yksinäisyttä kokeville senioreille, toiminta

käynnistyy vuonna 2019.

Yhdistyksillä oli ensimmäistä kertaa Kuurojen Liiton kautta mahdollisuus hakea Stean myöntämää jäsenjärjestöavustusta. Järjestöohjaajat tiedottivat avustuksesta ja tukivat yhdistyksiä hakemusten teossa ja raportoinnissa. Toimintavuonna sai 22 yhdistystä tukea toimintaansa. Tuella toteutettiin mm. retkiä, lasten tapahtumia, vertaistukitapaamisia ja koulutuksia. Tapahtumia järjestettiin myös yhdistysten yhteistyönä. Palautteen mukaan tukea saaneet yhdistykset aktivoituivat ja voimaantuivat.

Järjestöohjauksen haasteena on nuorempien sukupolvien saaminen mukaan vapaaehtoistoimintaan. Viime aikoina on kuitenkin onnistuttu yhdistysohjelman tuella herättämään nuorien kiinnostus, mutta motivaatiota on tuettava

56
yhdistysvierailua,
joissa oli paikalla
yhteensä
895
henkilöä

säännöllisillä koulutuksilla ja matalan kynnyksen asiantuntijaneuvonnalla. Myös lasten osallisuutta viittomakieleen yhteisöön tulisi edistää; tässä yhdistyksillä ja viittomakielisillä tapahtumilla on tärkeä rooli.

Turun ja Lappeenrannan yhdistyksillä oli pohdittu positiivisuuden merkitystä yhdistystoiminnassa.

Annikka Posti

HALLINTO

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinnossa on viime vuosina panostettu työympäristön ja erityisesti digitaalisten työvälineiden toimivuuteen. Lisäksi sisäistä tiedotusta on kehitetty yhteistyössä viestinnän kanssa. Keväällä julkaistiin uusi intranet sisäiseksi viestintäkanavaksi ja ohjelmat yhdistäväksi portaaliksi. Uusi intra sisältää myös mahdollisuuden henkilöstön väliseen vuorovaikutukseen. Palautteissa kiiteltiin intran selkeyttä ja helppoa saavutettavuutta.

IMS-toimintaohjelmaan lisättiin suurin osa toimintaa ohjaavista dokumenteista ja käytössä olevista lomakkeista. Toimintakäsikirjaan vietiin alustavia sisältöjä ja työ jatkuu vuonna 2019. Lisäksi muun organisaation oman aineiston luominen ja vieminen IMS:iin tulee jatkumaan prosesseittain vuonna 2019.

Sympa HR-järjestelmän käyttöönottoa toteutettiin vaiheittain koko vuoden ajan mm. lomaseurannan ja sairauspoissaoloseurannan osalta sekä ottamalla käyttöön työkalu kehityskeskusteluihin. Sympaa hyödynnettiin myös rekrytoinneissa. Ohjelman ja liiton toimintojen yhdistämistä jatketaan vielä vuonna 2019.

Henkilöstön osaamista kehitettiin henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti keskittymällä erityisesti intran toimintoihin ja Office365-ohjelmiin. Viestinnän kanssa suunniteltu koulutushanke käynnistyi yhteistyökumppani Wistec Oy:n kanssa keväällä ja syksyllä aloitettiin lähikoulutukset aluetyön työnteki-

Hallinnon työntekijät vastaavat taloudesta, hr-asioista ja toiminnan tukipalveluista.

jöille. Samalla työntekijöille avautui verkko-opiskelualusta. Koulutuksesta on saatu pääosin hyvää palautetta, mutta kokonaisarviointi on mahdollista tehdä vasta kun koko henkilöstö on osallistunut koulutuksiin.

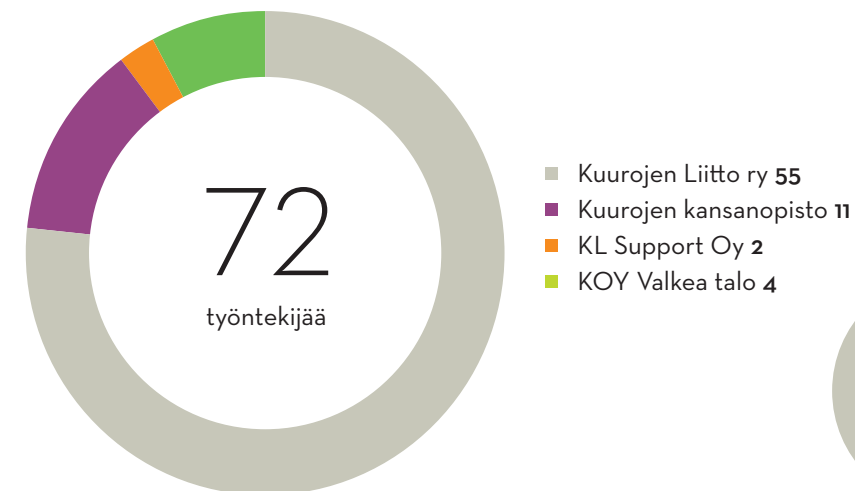
EU:n tietosuojadirektiivin pohjalta viimeisteltiin asiakasrekistereitä ja henkilöstörekisteriä koskevat tietosuojaselosteet. Tietosuoja parannettiin käytännön tasolla varmistamalla tietosuojatut yhteydet mm. tilitoimistoon ja tarkentamalla aineistojen säilytykseen liittyviä käytäntöjä.

Toimintavuonna toteutettiin liiton työpaikkaselvitys yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Selvityksen perusteella ne voimavara-tekijät, jotka tukevat työn hallintaa, painottuivat selvästi enemmän kuin hallintaa haittaavat tekijät. Vaikka organisaatiomuutoksen vaikutus

Henkilöstön osaamista kehitettiin henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti keskittymällä erityisesti intran toimintoihin ja Office365-ohjelmiin.

edelleen näkyi, psykososiaaliset riskit eivät olleet merkittäviä. Selvityksessä korostui (työympäristö ja ikärakenne huomioiden) staattinen päätetyö, liikunnan suhteellinen vähyys ja tyypilliset tuki- ja liikuntaelinoireet. Työsuojelutoimikunta nostikin työterveyshuollon vuosien 2018–2022 toimintasuunnitelmaan kehittämiskohteeksi tuki- ja liikuntaelinoireiden ennaltaehkäisyä.

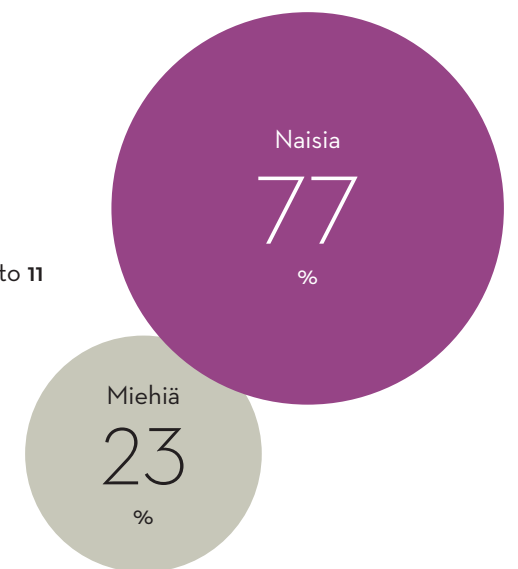
Kuurojen Liiton konsernin henkilöstön määrä

Henkilöstöstä kuurojen ja kuulevien työntekijöiden osuus 31.12.2018

Henkilöstön sukupuolijakauma

Henkilöstön keski-ikä

48

Toimintavuonna avattiin hallinnon ja viestinnän yhteistyönä uusi mobiilisti saavutettava intra. Sivusto rakennettiin Sharepoint-alustalle osaksi 365-ohjelmistoa. Sivustoon integroitiin Yammer-keskustelu -palsta, jossa käytiin kiitettävästi keskusteluja ja tiedotettiin ajankohtaisista asioista. Uusi intra sai työntekijöitä runsaasti positiivista palautetta.

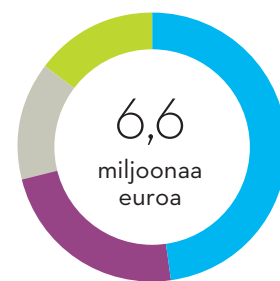
Talous

Vuonna 2018 Kuurojen Liiton tuotot olivat 6,6 milj. euroa ja kulut olivat 6,4 milj. euroa. Tulos oli 0,2 milj. euroa ylijäämäinen. Vastaavat luvut vuonna 2017 olivat tuotot 7,1 milj. euroa, kulut 6,9 milj. euroa ja tulos 0,16 milj. euroa.

Vuoden 2018 tulos oli ennakoitua parempi. Tuotot koostuvat pääosin STEAn, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön avustuksista, valtionosuuksista, varainhankinnan keräystuotoista ja videotuotannon tuotoista. Suurin kuluerä oli henkilöstökulut 3,4 milj. euroa. Kuurojen Liiton toiminta on vakaata ja liitto on velaton. Kuurojen Liiton tilinpäätös sisältää myös itsenäisesti toimivan Kuurojen kansanopiston, joka harjoittaa viittomakielistä koulutus-toimintaa.

Organisaatorakennetta muutettiin vuoden 2018 aikana ja 2019 alussa, kun STEAn yleisavustuksella tuetut viestintätoiminnot siirrettiin

Kuurojen Liiton tuotot 2018

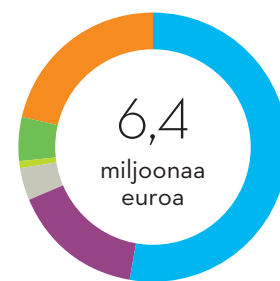

- STEA-avustus 47,8 %
- Muut avustukset 23,4 %
- Keräystuotot 14,2 %
- Muut tuotot 14,6 %

vertaistuen prosessin yhteyteen ja toiminnanjohtajan alaisuuteen siirrettiin talous- ja henkilöstöhallinto sekä assistentti-, tulkkaus- ja käännöspalvelut.

Haasteita toiminnan suunnittelulle ja henkilöstön palkkaamiselle tuovat vuosittainen avustuspäätösten varmistuminen joulukuussa tai vasta toimintavuoden alussa. Alustava tieto STEAn Ak6 avustusmäärä- rahan suunniteltua pienemmästä

Kuurojen Liiton kulut 2018

- Henkilöstökulut 52,9 %
- Huoneisto- ja laitteisto 15,9 %
- Matkakulut 3,7 %
- Kokous ja koulutus 1,0 %
- Hankintakulut 5,1 %
- Muut kulut 21,3 %

määrästä vuodelle 2019 saatiin joulukuussa 2018, mikä pakotti Kuurojen Liiton välittömästi kyseisen toiminnon yt-neuvotteluihin ja henkilökunnan vähentämiseen.

Vuoden 2018 lopussa aloitettiin talousraportoinnin kehittäminen, mikä jatkuu vuoden 2019 aikana. Tavoitteena on saada nopeammin ajan tasalla olevaa taloustietoa budjettiseurannan tueksi.

maksumahdollisuudella, sosiaalisen median markkinointia monipuolistettiin videokampanjoinnilla ja haku- sanamainonta laajennettiin myös muiden liiton toimintojen käyttöön.

Näkyvyyttä ja kampanjointia tukevaa tapahtumamarkkinointia tehtiin yhteistyössä viestinnän kanssa. Viittomakielenäpäivänä helmikuussa toteutettiin #viitorakkautta -kuva- kampanja. Lisäksi osallistuttiin

Maailma kylässä -festivaaliin touku- kuussa sekä SuomiAreena-tapahtumaan heinäkuussa. Tapahtumien kampanjateemana käytettiin leikki- mielistä #viittomabattle -kisailua, eli "kivi-paperi-sakset" viittoon.

Liiton kehitysyhteistyön, viestinnän ja Viittomakielisen kirjaston kanssa yhteistyössä toteutettiin tiedotusmateriaalia Malawin kehitysyhteistyöhankkeesta. Materiaalia hyödynnettiin lokakuussa toteutetussa kampanjassa, jossa perinteisen kampanjakirjeen lisäksi myös videoita jaettiin some-kanavissa.

Varainhankinta osallistui Vala ry:n (Vastuullinen Lahjoittaminen ry) jär-

jestöjen yhteiseen Hyvä testamentti -kampanjaan. Kampanjan avulla pyrittiin lisäämään tietoisuutta mahdollisuudesta lahjoittaa varoja järjestöille tekemällä testamentti.

Presidentinvaalien yhteydessä toteutettiin 17 sosiaali- ja terveys- alan järjestön yhteinen Pieni ele -keräys. Kuurojen Liiton paikallisyhdistyksistä keräykseen osallistui 19 kpl. Keräyksen kokonaistuotto oli 1,3 miljoonaa euroa.

Lämmin kiitos kaikille toimintaamme tukeneille – te mahdollistatte osaltanne viittomakielityön monimuotoisuuden ja jatkuvuuden.

Varainhankinnan tuotot/keräystavat 2018

- Kuukausilahjoitukset 36 371 €
- Pieni ele 17 182 €
- Postituskampanjat 896 004 €
- Puhelinlahjoitukset 10 050 €
- Tekstiviestilahjoitukset 6 054 €
- Verkkolahjoitukset 2 499 €
- Muut lahjoitukset 166 €

materiaalia ruotsiksi liiton eri mediakanaviin ja yhdistyksille. Käännökset kattoivat sekä yleisesti tärkeitä yhteiskunnallisia aiheita että spesifisti kuuroja koskevia teemoja. Lisäksi käännettiin kaikki varainhankinnan markkinointimateriaalit. Myös tapahtumista ja kulttuurista tiedotettiin toisella kotimaisella.

Liiton verkkosivuille oli käänno- suutisten lisäksi pienimuotoista omaa uutistuohtantoa ruotsiksi. Kuurojen lehden jokaisessa numerossa julkaistiin n. 12 sivua ruotsiksi. Suomenruotsalaisten kuurojen osallistumista päätöksentekoon varmistettiin mm. ruotsinkielisellä liittokokousmateriaalilla.

Tukipalvelut

Viittomakielien tulkkauspalvelu

Kuurojen Liiton tulkit välittivät ja tuottivat tulkkauspalveluita; tulkkausten painopisteenä olivat edunvalvonnalliset aiheet, liiton organisaation toiminta ja erityistä substanssisosaamista vaativat tulkkaukset. Käytännössä tulkkien välittäminen ja tulkkausten järjestelyt vaativat jatkuvaa yhteydenpitoa useisiin eri tahoihin. Liiton tulkit kehittivät jatkuvasti osaamistaan esimerkiksi kouluttautumalla ja välittivät vastaavasti kerryttämäänsä osaamista talon ulkopuolisille tulkeille mm. tekemänsä materiaali- paketin muodossa. Materiaalipaketti on saanut runsaasti kiitosta.

Yksinkertaistettu tulkkaustilaus- malli otettiin käyttöön ja asiakas sai itse valita tavan, jolla haluaa tulkkaustilauksen jättää. Etätulkkaus- työn määrä lisääntyi ja moninaistui.

Kuurojen Liiton tulkit välittivät yhteensä 727 tulkkaustilausta. Tuntimääräisesti tulkkauksia välitettiin yhteensä 4190 h. Vuoden 2018 aikana Kuurojen Liiton resursseilla katettiin 29 % (1232 h) tulkkaustarpeesta, Kelan resursseilla katettiin 70 % (2926 h) tulkkaustilauksista ja ostopalveluna hankittiin 1 % (32 h)

Tulkkauspalvelu myös konsultoi ministeriöiden, toimielinten tai muiden vastaavien tahojen edustajia tulkkausten järjestämisessä. Yhteistyökumppaneita olivat myös viittomakielisen yhteisön jäsenet, tulkkausalan palveluntuottajat ja muut liiton sidosryhmät.

Käännöspalvelu

Ruotsinkielisten kuurojen tiedon- saantia ja osallistumismahdollisuuksia varmistettiin sisäisen käännös- palvelun (80 %) kautta tuottamalla

Varainhankinta

Varainhankinta keskittyi vuonna 2018 varainhankintakanavien kehittämiseen, uusien kuukausilahjoittajien hankkimiseen sekä Kuurojen Liiton tunnettuuden vahvistamiseen.

Perinteisiä, hyviä tuloksia tuottaneita suoramarkkinointivetoimuksia postitettiin kahdeksan. Sisällöllisesti keskeisiä – lahjoittajia kiinnostavia – teemoja olivat edunvalvonta, alue- työ sekä leiri- ja vertaistoiminta.

Kuukausilahjoituskampanjoinnissa teetettiin kaksi telemarkkinointitem- pausta. Kevään soitot kohdistettiin ruotsinkielisiin kertalahjoittajiin ja elokuussa tavoiteltiin SuomiAre- na-tapahtuman yhteydessä markki- nointiluvan antaneita.

Digitaalisessa varainhankinnassa tehtiin merkittävää kehitystyötä. Varainhankinnan verkkosivuston maksutavat täydentyivät mobiili-

Anika Posti

Edustajat pohtivat erilaisissa ryhmitöissä positiivisuuden merkitystä yhdistysten toiminnassa sekä ideoivat ratkaisuja toimintaa vahvistamaan.

Yhdistystason neuvottelupäivät 2018 järjestettiin Valkeassa talossa Helsingissä. Päiville osallistui 34 edustajaa 23 liiton jäsenyhdistyksestä. Osanottajien palautteiden mukaan päivät sujuivat hyvin.

79,2
%

vastaajista
koki voivansa
jakaa kokemuksia
toisten kanssa.

100
%

Kaikki
osanottajat
saivat iloa ja
virkistystä
päiviltä.

95,8
%

osanottajista
koki voivansa
käyttää saatua
tietoa yhdistys-
toiminnassaan.

Assistenttipalvelut

Assistenttien työn päätavoitteena oli vuoden aikana suunnitella, organisoida ja toteuttaa tehokkaasti johtoryhmän ja hallituksen kokouksia. Johtoryhmän kokouksia oli 34 kpl ja hallituksen kokouksia 7 kpl. Liittokokouksen ja neuvottelupäivän suunnittelu ja toteuttaminen olivat

myös assistenttien vastuulla. Asiakaskyselyjen mukaan neuvottelupäivien 2018 ohjelmiin ja järjestelyihin oltiin yleisesti tyytyväisiä. Liittokokouksen toimintatapoja ja työjärjestystä keuhuttiin myös hienosti onnistuneiksi.

Kokous- ja tapahtumajärjestelyjen lisäksi assistenttityöhön kuului

toiminnanjohtajan työn tukeminen. Assistentit toimivat myös tarvittaessa kouluttajina erilaisten ohjelmien käytössä (mm. Timecon työajanseurantajärjestelmä, IMS ja Netvisor). Tukipalveluihin kuuluu myös erilaisten arkistojen ja asiakas-, tilaaja- ja yhdistysrekisterien ylläpitoa (KILTA ja Netvisor).

JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO 2018

Liittokokous

Anika Posti

Liittokokousväki kokoontui perinteiseen ryhmäkuvaan.

Kuurojen Liiton liittokokous kokoon-tui 9.6.2018 Lahdessa. Liittokokouk-sessa oli edustettuna 32 kuurojenyh-distystä yhteensä 46 edustajalla.

Liittokokouksen julkilausumassa vaadittiin, että viittomakieltä käyttä-vien kielellisten ja vammaisoikeuk-sien varmistamiseksi maahamme perustetaan viisi viittomakielen osaamiskeskusta. Viittomakielen

osaamiskeskukset koordinoisivat sosiaali- ja terveyspalveluiden järjes-tämistä maakuntien yhteistyöalueilla ja huolehtisivat myös asiakaspalve-lutehtävistä viittomakielellä. Lisäksi viittomakieltä käyttävien kuurojen, kuurosokeiden ja muiden viitto-makielisten ryhmien osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet tulisi uudistuksessa turvata perustamalla

kunkin viittomakielen osaamiskes-kuksen yhteyteen myös seuranta- ja kehittämistoimielin.

Jäsenyhdistyksistä Turun Kuu-rojenyhdistys oli tehnyt esityksen, jossa ehdotettiin liiton nimen vaihtamista Viittomakielinen Liitto ry:ksi. Esitys ei kuitenkaan saanut kannatusta.

Hallitus

Annikka Posti

Liiton hallitus sai kesäkuussa yhden uuden jäsenen.

Kuurojen Liiton hallitus kokoontui kertomusvuonna 5 kertaa. Lisäksi sähköpostikokous pidettiin 2 kertaa. Kesäkuun liittokokouksessa erovuoroisista hallitukseen valittiin uudestaan HuK Cecilia Hanhikoski Helsingistä ja toimitusjohtaja Jari Malkamäki Tampereelta sekä uutena jäsenenä Joonas Lehtimäki Turusta. Hallituksesta jäi pois media-alan yrittäjä Salla Fagerström. Kuurojen Liiton hallituksen puheenjohtajana toimi erityisluokanopettaja, KM Jaana Aaltonen Turusta ja varapuheenjohtajana Jari Malkamäki. Hallituksen muut jäsenet olivat: kokkiopiskelija Jarkko Helminen Raisiosta, lukiolainen Rami Kiiskinen Helsingistä, keilahallin hoitaja Bror-Erik Majors Vaasasta, sosionomi (AMK) Arja Peltonkorpi Oulusta, KM, tohtorikoulutettava Nina Sivunen Jyväskylästä ja freelancer-näyttelijä Ronja Tammisara Merikarvialta.

Johtoryhmä

Heidi Koivisto Robertson

Laura Pajunen, Markku Jokinen, Kaisa Alanne ja Helena Torboli

Johtoryhmän muodostivat toimintakauden puoleen väliin asti Edunvalvonta, elinikäinen oppiminen ja työllisyys -prosessin johtaja Kaisa Alanne, Hallinto ja viestintä -prosessin johtaja Raija Jokila, Vertais- ja vapaaehtoistoiminnan vahvistaminen -prosessin johtaja Laura Pajunen ja Asiakkaan toimintaedellytysten tukeminen -prosessin johtaja Helena Torboli sekä toiminnanjohtaja Markku Jokinen. Johtaja Raija Jokilan siirryttyä toisen työnantajan palvelukseen uudistettiin organisaatiota loppuvuodesta siten, että johtajien vastuualueita muutettiin ja yhtä johtajanpaikkaa ei täytetty.

Edustukset 2018

Aikakauslehtien Liitto	Lastensuojelun Keskusliitto	audiologiska förening ry
Abilis-säätiö	Naisjärjestöjen Keskusliitto	Suomen Kansanopistoyhdistys
Aspa-säätiö	Nordisk Audiologisk Selskab	Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi
DfA-verkosto	Opetushallitus	Suomi.fi -portaalin käyttäjäryhmä
Dövas Nordiska Ungdomsrådet (DNUR)	Pieni ele	Terveystta kulttuurista -verkosto
Eduskunnan vammaisasiain yhteistyöryhmä (VAMYT)	Pohjoismaiden hyvinvointikeskus NVC	Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä
Eduskunnan viittomakielten verkosto	Pohjoismainen viittomakielten kielenhuoltajien verkosto	Työväen museoyhdistys ry
European Deaf Students' Union (EDSU)	Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliitto	Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE
Erikoiskirjastojen neuvosto	Reilu Palvelu ry	Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta (Nuora)
European Society for Mental Health and Deafness	Satakieliohjelma	Vammaisfoorumi
European Union of the Deaf (EUD)	Sateenvarjoverkosto	Vammaisjärjestöjen naisverkosto
EUD:n ICT-ryhmä	Selkokeskus - neuvottelukunta	Vammaisjärjestöjen nuorisoyhteistyöryhmä VNY
European Union of the Deaf Youth (EUDY)	Sininauhaliitto	Vammaiskumppanuus ry
FDPI ry (kansainvälisten vammaisjärjestön Suomen osasto)	Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskus (STEA)	Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö
Fimean lääkkeiden käyttäjien lääkeinformaation kehittämisen työryhmä	Sosiaalialan Työnantaja- ja Toimialaliitto	Vanhustyön keskusliitto ry
Humanistinen ammattikorkeakoulu	SOSTE, Suomen sosiaali- ja terveys ry	VATES -säätiö
Ihmisoikeuskeskus	SOVATEK -säätiö	Veronmaksajain keskusliitto
Ihmisoikeudet ulkopoliitikassa verkosto	Suomen audiologian yhdistys - Finlands	World Federation of the Deaf (WFD)
Jyväskylän yliopisto/Viittomakielen keskus		WFD Youth Section WFDYS
KEPA ry (Kehitysyhteistyön kattojärjestö)		Yritystäl-hanke (Invalidiliitto)
Kieliasiaain neuvottelukunta		
Kiinteistö Oy Valkea talo		
Kirjastokaista.fi		
Kirkkohallitus		
KL-Support Oy		
Kotimaisten kielten keskus		
Kulttuuriyhdistys Suomen EUCREA ry		
Kuuloliitto ry		
Kuurojen kansanopisto		
Kuurojen Palvelusäätiö		
Kuurojen Pohjoismainen Neuvosto (KPN)		
	Kansainvälinen toimikunta	Yhdistysohjelman ohjausryhmä (pilottiryhmä)
	Nuorisotoimikunta 2018-2019	MIEPÄ-ryhmä (mielenterveys- ja päihdetyö)
	Senioritoiminnan seurantaryhmä 2018	Kuurojen lehden toimitusneuvosto
	Kulttuuripäivien 2018 järjestelytoimikunta	Työsuojelutoimikunta 2017-2018
	Museotoimikunta	
	VIVA - yhteyshenkilötoiminnan työryhmä (viittomakielinen vapaaehtoistoiminta)	

Toimikunnat 2018

KUUROJEN KANSANOPISTO

Kuurojen kansanopistossa maahanmuuttajakoulutusten osuus jatkaa kasvuaan. Vuonna 2018 jo lähes kaikki linjaopiskelijat olivat maahanmuuttajataustaisia. Heitä varten on jo pidempään jatkunut kuurojen maahanmuuttajien linja ja uudempana kuulevien suomen kielen opetus, joka on lähtenyt hyvään vauhtiin.

Syksyllä perustettiin nuorisotakuun opintoseteliavustuksella (86 400€) koulutuslinja nuorille kuuroille maahanmuuttajille. Tämä ryhmä on taitotasonsa mukaisesti osin integroituneina maahanmuuttajaopetukseen. Rahoitus takaa opinnot kahdeksalle opiskelijalle aina vuoden 2020 kevääseen asti, kattaen kaikki opintokustannukset. Opintomaksujen osalta tilanne on yleisemminkin helpottunut; valtaosalla maahanmuuttajista opinnot on hyväksytty kotoutumissuunnitelmaan, jolloin heistä saadaan 100% valtionosuus. Opiskelijamaksua maksaville on myös usein voitu antaa opintoseteliavustuksesta osa tai koko osallistujamaksu.

Viittomakielen linja kuuleville on ollut aiempaa suppeampi sekä osallistujamäärältään että pituudeltaan. Innokkaille opiskelijoille on kuitenkin voitu järjestää alkeistaitoja laajempi viittomakielen oppimispolku osin kuurojen opiskelijoiden kanssa yhdessä opiskellen. Viittomakielen kurssitoiminta on pyörinyt riittävällä osallistujamäärällä. Loppusyksystä

järjestettiin viikonlopun mittainen ilmainen viittomakielen kurssi, johon saatiin huikeat, lähes sata osallistujaa. Tästä toivotaan potkua myös tuleviin viittomakielen kursseihin.

Muun kurssitoiminnan puolella on panostettu tavallisiin työssäkäyviin kuuroihin: on järjestetty lyhytkurssseja aina eri maiden viittomakielistä vaikkapa sienien tuntemukseen. Tavoitteena on ollut madaltaa kaikkien kuurojen kynnystä osallistua kansanopiston kursseille sekä antaa uusia kurssi-ideoita. Lyhytkursseissa ikähaitari on ollut ilahduttavasti lapsista senioreihin. Lisäksi on toteutettu muutamia yhteistyökurssseja eri järjestöjen kanssa, kuten esimerkiksi neliosainen kuurosokeustyön perusteet -kurssi, joka on jo toistamiseen

järjestetty yhdessä Suomen Kuurosokeat ry:n kanssa.

Kokonaisopetusmäärä on pysynyt lähes edellisvuosien tasolla. Erillisavustuksella toteutettava opetus vaikuttaa jonkin verran valtionosuuskelpoisten opintojen kertymään, mutta myös näitä on opetettu kansanopiston kiintiön mukainen määrä.

Tilajärjestelyt jatkuivat edelleen myös vuonna 2018. Valkean talon toimijoiden tilamuutosten myötä kansanopiston toimisto muutti uusiin viihtyisiin tiloihin Kuurojen Liiton kirjaston naapuriin. Kansanopiston asuntolasiiven huoneet ovat olleet vuokrattuina, mutta vuokralainen irtisanoi sopimuksen loppuvuodesta.

ISA BIESE
REHTORI

Hanna Niskanen-Di Renzo

Maahanmuuttajakoulutus on kansanopiston suosituin linja.

KONSERNIYHTIÖT

Kuurojen Liiton kuva-arkisto

Kiinteistö Oy Valkean talon omistavat yhdessä Kuurojen Liitto, Kuuloliitto, Kuurojen Palvelusäätiö ja Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto.

Kuurojen Liitto konserni koostuu Kuurojen Liitosta, KL Support Oy:stä (omistus 100%), Kiinteistö Oy Valkea talosta (omistus 54,8%) sekä osakkuusyhtiö Humanistisesta Ammattikorkeakoulusta (omistus 28,6%). Konsernin tuotot olivat 7,6 milj.euroa ja tulos ylijäämäinen 0,39 milj. euroa.

KL-Support Oy jatkaa tekstipuhelinten vuokraustoimintaa. Sen liikevaihto oli 0,2 milj. euroa ja tulos 69 tuhatta euroa voitollinen.

Kiinteistö Oy Valkea talon liikevaihto oli 1,4 milj. euroa ja tulos -78 tuhatta euroa negatiivinen. Kiinteistö Oy Valkea talo tuottaa kiinteistöhallinnollisia ja ICT-palveluja tiloissaan toimiville järjestöille ja sidosryhmille. Kiinteistö Oy Valkea talossa aloitettiin vuonna 2018 mitattava kulujen tehostamisprosessi ja laajan peruskorjauksen suunnittelu.

Konsernin tuotot olivat 7,6 miljoonaa euroa ja tulos ylijäämäinen 0,39 miljoonaa euroa.

Kuurojen Liitto ry:n jäsenyhdistykset 2018

		PERUSTETTU	JÄSENMÄÄRÄ 2018
Borgå Nejdens Döva – Porvoon Seudun Kuurot ry	1	1982	36
Espoon Viittomakieliset ry	1	1974	105
Etelä-Karjalan Kuurot ry	1	1908	54
Finlandssvenska Teckenspråkiga rf	1	2002	165
Helsingin Kuurojen Yhdistys – Helsingfors Dövas Förening ry	1	1895	363
Kanta-Hämeen Viittomakieliset ry	1	1924	51
Itä-Savon Kuurot ry	1	1945	30
Pietarsaaren Seudun Kuurot ry, Jakobstads Nejdens Döva rf	1	1923	24
Jyväskylän Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	131
Jämsänjokilaakson Kuurot ry	1	1981	39
Keski-Uudenmaan Kuurot ry	1	1941	43
Kokkolanseudun Viittomakieliset ry	1	1929	15
Kotkan Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	28
Kouvolan Kuurot ry	1	1949	31
Kuopion Kuurojenyhdistys ry	1	1909	56
Kuurojen Vanhempien Kuulevien Lasten Yhdistys ry	1	1996	91
Lahden Kuurojen Yhdistys ry	1	1930	74
Mikkelin Kuurojenyhdistys ry	1	1937	41
Oulun Kuurojenyhdistys ry	1	1932	108
Pohjois-Karjalan Kuurot ry	1	1942	45
Porin Kuurojenyhdistys ry	1	1924	58
Raisio Seudun Viittomakieliset ry	1	2005	70
Rauman Seudun Kuurot ry	1	1941	30
Riihimäen Kuurot ry	1	1949	44
Rovaniemen Viittomakieliset ry	1	1949	20
Seinäjoen Seudun Kuurot ry	1	1929	53
Tammersign ry	1	2009	40
Tampereen Viittomakieliset ry	1	1898	108
Turun Kuurojen Yhdistys ry, Åbo Dövas Förening rf	1	1886	276
Uudenkaupungin Seudun Kuurot ry	1	1949	28
Vaasan Kuurojen Yhdistys ry, Vasa Dövas Förening rf	1	1897	65
Vantaan Kuurot - Vanda Döva ry	1	1979	119
Viito! ry	1	2006	46
Viittovat Perheet ry	1	2004	15
Woikkiksen Viittomakieliset ry	1	2004	18
Kuurojen Kalaliitto ry	1	1979	97
Kuurojen Eläkejärjestö ry	1	2013	36
Turun Kuurojen Sateenkaariteatteriyhdistys ry	1	1994	31
Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	1	1920	1 050
	39		3 734

KUUROJEN
LIITTO

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi